

2019

Vad gör de nu?

Utexaminerade från Åbo Akademi 2013 och 2017
på arbetsmarknaden hösten 2018.

Åbo Akademi, Arbetsforum
Anita Sundman

Vad gör de nu?
*Utexaminerade från Åbo Akademi 2013 och 2017
på arbetsmarknaden hösten 2018.*
Åbo Akademi, Arbetsforum

Grano Oy 2019

Utexaminerade på arbetsmarknaden hösten 2018

Med utgångspunkt i sin forskningsverksamhet ska Åbo Akademi ge sina studerande en högklassig akademisk utbildning. Utbildningarna vid akademien ska ge de studerande möjlighet att växa till bildade och kritiskt tänkande individer samt förse dem med kompetenser som behövs i samhället och på arbetsmarknaden. En viktig del av detta uppdrag består i att utbilda kunniga svensktalande experter för det finländska samhällets behov.

Texten ovan ingår i Åbo Akademis strategi *Det gränsöverskridande universitetet (Mål och strategier 2015-2020, s 5)* och beskriver en del av akademins uppdrag. Utbildningarna vid Åbo Akademi ska profileras som den bästa vägen till en god placering i arbetslivet, och de graduerade ska ha den högsta sysselsättningsgraden i landet jämfört med andra universitet (ibid s 10).

Uppföljning av målsättningarna sker bland annat genom sysselsättningsundersökningen som genomförs ca ett år efter examen, samt karriäruppföljningen fem år efter examen. Den senarenämnda är en av mätarna av utbildningens kvalitet i den finansieringsmodell som träder i kraft från 2021, medan den tidigare nämnda levererar feedback på utbildningens möte med arbetslivet och ger input för utveckling av utbildningen och för handledning av studerande. Sysselsättningsuppföljningen har genomförts sedan 1995, sedan 2005 har Åbo Akademi följt upp de utexaminerades karriär fem år efter examen.

Den rapport du nu tar del av beskriver alumners arbetssituation hösten 2018, såväl de som utexaminerades 2017 som utexaminerade 2013. Rapporten tar fasta på de viktigaste frågorna i universitetens nya finansieringsmodell från 2021, kryddat med utbildningsområdesvis information om vad våra alumner gör, var de gör det och med vilken ersättning. Sysselsättningssituation kompletteras med nationell statistik från utbildningsförvaltningens statistiktjänst *Vipunen*. Information om hur nyutexaminerade upplevt arbetssökandeprocessen, faktorer som underlättat samt feedback på utbildningens kvalitet i mötet med arbetslivet kompletterar bilden.

Tidigare rapporter hittar du på **www.abo.fi/arbetsforum**, se ÅA-alumner i arbetslivet. Besök gärna websidan **<https://toissa.fi/>**, som från alla universitets karriäruppföljningar samlar information om yrken och lön på huvudämnesnivå. För ytterligare information om våra uppföljningar och resultat, tag kontakt, vi berättar gärna! Trevlig läsning!

Anita Sundman
koordinator, Arbetsforum

Innehåll

1. CENTRALA RESULTAT FÖR HÖSTEN 2018	6
<i>Tabell 1. Centrala resultat, utexaminerade 2017 och 2013 situationen hösten 2018.....</i>	
2. SYSSELSÄTTNINGSGRAD OCH SYSSELSÄTTNINGENS KVALITET	7
3. HÖSTEN 2018	8
4. UTEXAMINERADE 2017 OCH 2013	9
<i>Tabell 2. Utexaminerade 2017, respondenter och svarsprocent per utbildningsområde samt utbildningsområdets andel av svaren</i>	
<i>Tabell 3. Utexaminerade 2013, respondenter och svarsprocent per utbildningsområde samt utbildningsområdets andel av svaren</i>	
<i>Tabell 4. Utexaminerade och respondenter 2017 och 2013 hösten 2018.</i>	
5. SYSSELSÄTTNINGSSITUATION	11
<i>Tabell 5. Sysselsättningssituation, alla universitet.....</i>	
<i>Tabell 6. En jämförelse av Utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen med Åbo Akademis egen uppföljning.</i>	
6. SYSSELSÄTTNINGSSITUATION HÖSTEN 2018	12
<i>Tabell 7. Arbetsmarknadssituation hösten 2018.....</i>	
<i>Figur 1. Huvudsaklig arbetsgivare hösten 2018, ÅA och nationellt medelvärde.....</i>	
<i>Figur 2. Karriär hittills utexaminerade 2013, ÅA och nationellt medelvärde</i>	
<i>Figur 3. Antal arbetsgivare och arbets- och tjänsteförhållanden</i>	
<i>Figur 4. Sysselsättningssituation, andel i fasta och i tidsbundna anställningsförhållanden.....</i>	
7. VAD ARBETAR DE UTEXAMINERADE MED?	17
<i>Figur 5. Huvudsaklig arbetsgivare, utexaminerade 2017 och 2013</i>	
<i>Figur 6. Huvudsaklig arbetsuppgift hösten 2018, utexaminerade 2017.....</i>	
<i>Figur 7. Huvudsaklig arbetsuppgift hösten 2018, utexaminerade 2013.....</i>	
8. ENTREPRENÖRSKAP	19
<i>Figur 8. Antal företag man varit grundare till/delägare i efter utexamineringen</i>	
<i>Figur 9. Antal sysselsatta</i>	
<i>Figur 10. Har man efter utexamineringen 2013 varit företagare.....</i>	
<i>Figur 11. Under utbildningen lyftes entreprenörskap fram som ett karriäralternativ..</i>	
<i>Figur 12. Under utbildningen lyftes entreprenörskap fram som ett karriäralternativ, utbildningsområdesvis, utexaminerade 2013 fem år efter examen.....</i>	
9. VAR JOBBAR DE UTEXAMINERADE?	22
<i>Figur 13. Utexaminerade 2017, arbetsplatsregion enligt utexamineringsort</i>	

Figur 14. Utexaminerade 2013, arbetsplatsregion enligt utexamineringsort, fem år efter examen.	22
Figur 15. Utexaminerade pedagoger 2013, arbetsplatsregion fem år efter examen.	23
10. MED VILKEN LÖN?	24
Tabell 8. Lön i medeltal och median per utbildningsområde utexaminerade 2017	24
Tabell 9. Medellön mot arbetets kravnivå, utexaminerade 2017.	25
11. EXAMENS ARBETSLIVSRELEVANS.....	25
Figur 16. Utbildningen har gett tillräckliga färdigheter för arbetslivet	26
Figur 17. Utbildningen har gett tillräckliga färdigheter, per utbildningsområde	26
Figur 18. Nöjd med examen med tanke på karriär, 2013 och 2017.	27
Figur 19. Nöjd med examen, utexaminerade 2017.	27
Figur 20. Kan du använda dig av det du lärt dig vid universitetet?	28
Figur 21 och 22. Arbetets kravnivå motsvarar väl utbildningens nivå.	28
Figur 23. Hur viktiga är vissa arbetslivsfärdigheter i nuvarande arbete och hur väl utvecklade studierna dessa	30
Figur 24. Arbetslivsfärdigheter: Åbo Akademi utexaminerade 2013 och nationellt medeltal	31
Figur 25. Saknar utbildningen kunskaper eller färdigheter som behövs i arbetslivet utexaminerade 2013 – 2017	32
12. ATT SÖKA JOBB	33
Figur 26. När fick man sitt första arbete som motsvarar examensnivån	33
Figur 27. Faktorer försvårat ditt jobbsökande.....	34
13. SERVICEFORMER OCH SAMVERKANSERFARENHETER I UTBILDNINGEN	34
Figur 28. Serviceformer och samverkanserfarenheter erbjudna inom utbildningen	35
Figur 29. Andel av utexaminerade som deltagit i praktik i hemlandet.....	35
Figur 30. Praktik i hemlandet, användargrad per utbildningsområde	36
Figur 31. Examensarbetet har underlättat arbetssökande och sysselsättning.	37
Figur 32. Examensarbetet har underlättat arbetssökande och sysselsättning.	37
Figur 33. Erfarenhet av arbetslivskontakter i utbildningen, användargrad per utbildningsområde	39
Figur 34. Internationella erfarenheter har underlättat arbetssökande och sysselsättning.	40
14. TILL SIST.....	40

1. Centrala resultat för hösten 2018

Utexaminerade	2017	2013
Svarsprocent av nådda/av alla utexaminerade	40,5/38,9	40,3/38,2
Sysselsättningsgrad	90%	83%
Arbetslöshetsgrad	1%	<1%
Studerar på heltid	6%	1%
Familjelediga	1%	9%
Arbetslösa perioder efter examen, antal och hur länge i medeltal	33%, i 4,4 mån	37%, 1,8 ggr, i 8,4 mån
Medellön	3 031€/mån	3 823€/mån
Fast arbetsförhållande på heltid	48%	50%
Arbetar inom offentliga sektorn	33%	44%
Arbetar inom privata sektorn	44%	33%
Företagare	3%	3%
Frågor om kvalitet (ur finansieringsmodellen)		
Arbetets kravnivå motsvarar utbildningen, skala 2017: 1-4 , 2013: 1-6	76% (3-4)	77% (4-6)
Använder sig kontinuerligt av sina kunskaper	56%	48%
Är nöjda med sin examen med tanke på sysselsättning o karriär, skala 1-6	4,9	4,6
Utbildningen gav tillräckliga förutsättningar för arbetslivet, skala 1-6	4,3	3,8
I utbildningen saknades vissa kunskaper och färdigheter som behövs i arbetslivet	Ja 71%	-
Utbildningen har utvecklat följande arbetslivsfärdigheter, skala 1-6		
• analytisk, systematiskt tänkande	4,7	4,3
• informationssökning	4,7	4,2
• förmåga att lära och tillägna sig nytt	3,5	4,7
• tvärvetenskaplighet/förmåga att fungera i mångprofessionella grupper	3,5	3,4
• självstyrande/initiativförmåga	4,2	4,1
• entreprenöriell förmåga	1,9	2

Tabell 1. Centrala resultat. Utexaminerade 2017 ett år efter examen och 2013 fem år efter examen, situationen hösten 2018

2. Sysselsättningsgrad och sysselsättningens kvalitet

Från och med år 2021 införs en ny finansieringsmodell för universiteten¹. I den nya modellen ger sysselsättning och sysselsättningens kvalitet totalt 4% av finansieringen: sysselsättningen ett år efter examen ger 2% och sysselsättningens kvalitet 2%. Sysselsättningsgraden baserar sig på Statistikcentralens uppgifter och intresserar sig för andelen sysselsatta i huvudsyssla och studerande på heltid, samt antalet utexaminerade som är sysselsatta i eget företag. Sysselsättningens kvalitet mäts enligt fem frågor ur den karriäruppföljning som genomförs fem år efter examen på samma sätt vid landets universitet. Dessa frågor presenteras kort nedan. Svarsalternativen på frågorna är skala 1 – 6, där 1 = helt av annan åsikt, 6 = helt av samma åsikt. Frågorna/påståendena är:

1. **Utbildningen gav tillräckliga förutsättningar för arbetslivet.**
I karriäruppföljningen ingår denna i ett batteri med fem påståenden.
Frågan ingår också i sysselsättningsuppföljningen (ett år efter examen).
2. **Med tanke på din karriär, hur nöjd är du som helhet med den examen du avlade år X?** I sysselsättningsuppföljningen ingår påståendet "Jag är nöjd med min examen"
3. **Jag kan dra nytta av de kunskaper och färdigheter jag lärde mig vid universitetet.** I karriäruppföljningen är påståendet: "Jag kan i mitt nuvarande arbete väl utnyttja de kunskaper och färdigheter som jag lärt mig vid universitetet." I sysselsättningsuppföljningen frågar vi: "I vilken utsträckning kan du använda dig av det du lärt dig vid universitetet i ditt nuvarande arbete?"
(Skala 1: Inte mycket - 3: Kontinuerligt)
4. **Kravnivån på mitt arbete motsvarar väl min universitetsutbildning**
I karriäruppföljningen ställs påståendet just så här, i sysselsättningsuppföljningen är svarsalternativen 1-4, där 1 = Arbetets kravnivå är betydligt lägre än min utbildningsnivå, och 4 = Arbetet är klart mer krävande än min utbildningsnivå.
5. **Hur har universitetsutbildningen utvecklat följande arbetslivsfärdigheter**
 - a) analytisk, systematiskt tänkande
 - b) informationssökning
 - c) förmåga att lära och tillägna sig nytt
 - d) tvärvetenskaplighet/förmåga att fungera i mångprofessionella grupper
 - e) självstyrande/initiativförmåga
 - f) entreprenöriell förmåga

Färdigheterna skattas enligt hur viktiga de upplevs vara i nuvarande arbete, och hur väl universitetsutbildningen utvecklat dessa.

¹ "Högskolorna får ny finansieringsmodell." Undervisnings- och kulturministeriet 17.1 2019
https://minedu.fi/sv/artikel/-/asset_publisher/korkeakouluille-uusi-rahoitusmalli

Innan vi går in på resultaten ska vi kort erinra oss hur arbetsmarknaden såg ut hösten 2018.

3. Hösten 2018

Sysselsättnings- och karriäruppföljningar av utexaminerade från Åbo Akademi 2017 och 2013 genomfördes hösten 2018 och beskriver situationen på arbetsmarknaden i september-oktober 2018. Då befinner sig Europa i en högkonjunktur och en avmattning i ekonomisk tillväxt aviseras². Den globala ekonomin präglas av en viss osäkerhet, marknaden reagerar på såväl Brexit³ som tweets, dispyter om handeln mellan USA och Kina påverkar, och Aktia Bank skruvar ner sin prognos för den ekonomiska tillväxten⁴. Finansministeriet prognostiserar 2018 till det bästa året vad gäller ekonomisk tillväxt under innevarande konjunkturfase, med avtagande trend för de kommande åren. De offentliga finanserna är i något bättre balans, då skuldkvoten i relation till BNP minskar även om den offentliga skulden som sådan fortsätter öka⁵. Trycket på arbetsmarknaden (antal lediga arbetsplatser/antal arbetslösa) liksom sysselsättningsgraden är på 2008 års nivå och fortsätter stiga. Inför 2019 förväntas en arbetslöshetsgrad nationellt sett om 7% och det råder brist på yrkeskunniga inom bland annat byggbranschen men också sakkunniga inom informations-, hälso- och socialtjänster⁶.

Inom kommunerna präglas verksamheten av osäkerheten med landskaps-, social- och hälsovårdsreformen. Driftsutgifterna växer, bland annat pga ökade vård- och omsorgsutgifter till följd av att befolkningen åldras, sänkta dagvårdsavgifter samt en höjning av inkomstnivån inom kommunala sektorn.⁷ Skatteintäkterna sjunker och många kommuner får se hur intäktssidan minskar rejält i relation till budget, med inbesparingar och balanseringsprogram som följd⁸. I den här verkligheten hittar vi våra utexaminerade hösten 2018.

² https://tem.fi/artikkeli/-/asset_publisher/talouden-kasvu-hidastumassa-investoinnit-uudistumiseen-varovaisia

³ <https://svenska.yle.fi/artikel/2018/12/28/etla-forutspar-langsammare-tillvaxt-i-finland-och-i-varlden>

⁴ <https://svenska.yle.fi/artikel/2018/12/12/aktia-bank-ekonomin-mattas-av-i-hela-varlden>

⁵ Ekonomisk översikt hösten 2018. Finansministeriets publikationer 24b/2018

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-961-0>, se s 52ff

⁶ Ekonomisk översikt s 45-49

⁷ Ibid s 77-787

⁸ Punakallio Minna, chefsekonom Kommunförbundet: "Det förlorade året gav mera nedskärningar, inte skattehöjningar". <https://www.kommunforbundet.fi/blogg/2018/det-forlorade-aret-gav-mera-nedskarningar-inte-skattehojningar>

4. Utexaminerade 2017 och 2013

År 2017 utexaminerade Åbo Akademi 579 magistrar och kandidater med slutexamen. Av dessa fick vi postadresser till 566 personer och 556 av dessa nåddes av inbjudan att delta i undersökningen, 225 svarade. Det ger en svarsprocent på 40,5% av de som nåddes av inbjudan och 38,9% av alla utexaminerade.

År 2013 utexaminerades 556 magistrar och kandidater med slutexamen. Karriäruppföljningen (fem år efter examen) vid Åbo Akademi riktar sig inte till rättsnotarierna varför målgruppen utgörs av 534 utexaminerade. Av dessa nåddes 506 utexaminerade med inbjudan. Antalet svar är 204 vilket ger en svarsprocent på 40,3% av de nådda och 38,1 av alla utexaminerade. Svarsprocenten har varit på den här nivån de senaste åren. En låg svarsaktivitet försvårar den ämnesvisa analysen, då det kräver ett visst antal svar för att ge en tillförlitlig bild.

Nedan en översikt över hur antalet svar per utbildningsområde ser ut för att ge en bild av resultatens reliabilitet. Notera att det är stora skillnader i antalet svar per utbildningsområde, vilket präglar resultaten

Utexaminerade 2017	Utexaminerade	Respondenter	Svars%	Andel
Småbarnspedagogik (kand, mag)	35+1	8	22%	3,6%
Ekonomer	79	38	48%	17,2%
Farmaceuter	21	8	38%	3,6%
Humaniora*	61	23	38%	10,4%
Klasslärare	54	18	33%	8,1%
Speciallärare	19	7	37%	3,2%
Ämneslärare (slöjd, husl.ek)	1+3	3	75%	1,4%
Naturvetenskaper	60	22	37%	9,9%
Hälsovetenskaper	17	5	29%	2,3%
Allmän-/vuxenpedagogik	5+2	4	57%	1,8%
Psykologi & Logopedi	18+13	9+5	45%	6,3%
Rättsnotarier	22	7	32%	3,2%
Samhällsvetenskaper	55	27	49%	12,2%
Socialvetenskaper	34	9	26%	4,1%
Informationsteknologi	26	10	38%	4,5%
Tekniska vetenskaper	33	12	36%	5,4%
Teologer	10	6	60%	2,7%
ÅA	579	221	38,9%	100%

Tabell 2. Utexaminerade 2017, respondenter och svarsprocent per utbildningsområde samt utbildningsområdets andel av svaren.* Humaniora: 72 varav 11 utexaminerade från Werbung Interkulturell Double degree som ej nåtts av enkäten

Utexaminerade 2013	Utexaminerade	Respondenter	Svars%	Andel
Barntädgårdslärare kand + mag	42	14+4	43%	9%
Ekonomer	81	31	38%	15,2%
Farmaceuter	33	10	30%	4,9%
Humaniora	77	29	38%	14,2%
Klasslärare	66	11	17%	5,4%
Speciallärare	16	8	50%	4%
Ämneslärare (slöjd, husl)	2	2	100%	1%
Naturvetenskaper	47	12	25%	5,9%
Hälsovetenskaper	15	8	53%	3,9%
Allmän-/vuxenpedagogik	12	4	33%	2%
Psykologi & Logopedi	15+ 10	4 + 4	32%	3,9%
Samhällsvetenskaper	51*	20	68,6%	9,8%
Socialvetenskaper		15		7,3%
Tekniska vetenskaper	37	11	30%	5,4%
Teologer	12	3	25%	1,5%
ÅA	535	204	38,1%	100%

Tabell 3. Utexaminerade 2013, antal respondenter och svarsprocent per utbildningsområde samt utbildningsområdets andel av svaren. *Inklusive socialvetenskaper

En inbjudan att delta i undersökningarna postades till respektive grupp i oktober. Två påminnelser sändes ut och de sista svaren inkom i december.

De utexaminerade 2017 representerar 54 olika huvudämnen. De har inlett sina studier mellan 1994 och 2016, de flesta 2011-2012. De som utexaminerades 2013 har avlagt examen med 38 olika huvudämnen, och antagningsåret är i de flesta fall 2007-2008.

	2017 utex	2017 svar	2013 utex	2013 svar
Examen från:				
Åbo	69%	72%	66%	60,7%
Vasa	24%	24%	26%	31,4%
Jakobstad	4%	2%	7%	8,8%
Helsingfors	3%	2%	1%	
Finsk nationalitet	89%	96%	91%	97%
Hemort utomlands	9%	10%	7% (mag)	8%
Modersmål: Svenska	74%	79%	79%	83%
Finska	15%	17%	12%	15%
annat	11%	4%	9%	2%
Ålder vid utexamineringen		29,4		28,6
Andel kvinnor	70%	62%	72%	76%

Tabell 4. Utexaminerade och respondenter 2017 och 2013 hösten 2018.

Som vi ser är andelen respondenter med såväl finländsk bakgrund som med svenska som modersmål överrepresenterade i materialet i jämförelse med populationen. Vi har en del utmaningar med att hålla en hyfsad svarsprocent, och när det gäller utländska studerande så finns inte alltid adress att tillgå. Kontakt via sociala medier, epost och sms har inte heller nämnvärd inverkan på resultatet. Åbo Akademi kunde med fördel utveckla en rutin för att i samband med ex anhållan om betyg be studerande uppdatera sina kontaktuppgifter.

5. Sysselsättningssituation

Vi börjar med att se hur Åbo Akademi lyckats i sin målsättning⁹ att utexaminerade från Åbo Akademi ska ha den högsta sysselsättningsgraden av landets mångvetenskapliga universitet. För att ge en bild av sysselsättningssituationen för de utexaminerade tar vi hjälp av utbildningsförvaltningens statistiktjänst *Vipunen*. Här är den färskaste informationen utexaminerade 2016 och deras situation 2017. De uppgifterna bör då jämföras med akademins egen uppföljning av utexaminerade 2016.

	Sysselsatt	Studerande, heltid	Arbetslös	Annat	Flyttat utomlands
Aalto-yliopisto	82,4 %	1,1 %	3,8 %	5,3 %	7,5 %
Helsingin yliopisto	82,3 %	2,6 %	5,7 %	5,3 %	4,1 %
Itä-Suomen yliopisto	83,6 %	2,2 %	6,0 %	3,8 %	4,7 %
Jyväskylän yliopisto	79,2 %	2,2 %	8,6 %	4,1 %	5,9 %
Lapin yliopisto	83,3%	0,2-1,0 %	10,9%	3,6 %	2,2 %
Lappeenranta tekn. yliopisto	79,6 %	0,2-0,7 %	4,3 %	5,4 %	10,2 %
Oulun yliopisto	81,2 %	2,7 %	6,8%	5,7 %	3,6 %
Svenska handelshögskolan	79,8 %	0 0,4-1,6 %	2,4 %	3,6 %	13,1 %
Taideyliopisto	70,1 %	2,3 %	16,1 %	6,9 %	4,6 %
Tampereen tekn. yliopisto	85,9 %	0,7 %	4,3 %	4,7 %	4,3 %
Tampereen yliopisto	85,7 %	1,6 %	6,3 %	3,0 %	3,3 %
Turun yliopisto	82,9 %	2,9 %	5,7 %	3,6 %	4,7 %
Vaasan yliopisto	81,9 %	1,1 %	5,1 %	6,2 %	5,6 %
Åbo Akademi	75,3 %	2,4 %	5,9%	4,1 %	12,4 %
Alla	82 %	2,0 %	6,0 %	4,7 %	5,4 %

Tabell 5. Sysselsättningssituation efter avlagd examen. Ett år efter examen, statistikåret 2017, utexaminerade 2016. Undervisningsförvaltningens statistiktjänst www.vipunen.fi

⁹ Åbo Akademis strategi 2015 - 2020

Enligt uppgifterna från *Vipunen* (tabell 5) har Åbo Akademi den lägsta sysselsättningsgraden av de mångvetenskapliga universiteten samtidigt som arbetslöshetsgraden bland utexaminerade är strax under landsmedeltalet. Samtidigt ser vi att ÅA bland de mångvetenskapliga universiteten har högst andel utexaminerade utomlands, distanserad endast av Svenska handelshögskolan. En stor del av dessa utexaminerade har flyttat utomlands efter arbete och dessas sysselsättningsgrad är inte beaktad i det nationella materialet.

En jämförelse av ÅA's egen uppföljning av utexaminerade 2016 med *Vipunens* statistik ger följande tabell:

Statistikåret 2017, utexaminerade 2016	ÅA enl Vipunen.fi	ÅA's uppföljning
Sysselsatt/ i arbete	75,3%	88%
Studier på heltid	2,4%	4%
Arbetslös	5,9%	2 %
Annat	4,1%	4%
Familjeledig		(1 %)
Flyttat utomlands	12,4%	(9%)

Tabell 6. En jämförelse av Utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen med Åbo Akademis egen uppföljning, utexaminerade 2016 ett år efter examen.

Andelen som flyttat utomlands är en delorsak till att en jämförelse mellan *Vipunens* och Åbo Akademis uppgifter visar på stora skillnader i sysselsättningsgrad. Det här påverkas också av hur informationen samlas in. *Vipunen* samlar informationen från nationella databaser och omfattar därmed alla utexaminerade, och mäter situationen per 31.12 året efter examensåret. Åbo Akademi samlar in sina uppgifter via enkäter och mäter situationen i september året efter examensåret, med en svarsprocent kring 40.

Med det går vi över till hösten 2018.

6. Sysselsättningssituation hösten 2018

Dryga ett år efter examen har 48% permanent heltidsarbete och sysselsättningsgraden är 90%, omfattande fast heltidsarbete, tidsbundna avtal, deltidsarbete, stipendiefinanserat arbete, forskarskola (3%), företagare samt sk portfoliokarriärer med flera parallella anställningar (3%). Arbetslösa eller permitterade är 1%, på samma nivå som utexaminerade 2011. Familjelediga från arbete är 1% medan 6% av respondenterna idkar heltidsstudier.

Ser vi till de med dryga fem år i arbetslivet, utexaminerade 2013, har 50% permanent heltidsanställning. Sysselsättningsgraden är 83% och arbetslösheten är under 1%. Familjelediga är totalt 9%, två tredjedelar av dessa från anställning. Heltidsstudier utför 3%. Tabellen nedan kompletteras med medeltal nationellt baserat på 14 universitet (fem år efter examen, utexaminerade 2013).

	2017 %	2013 %	Medeltal nationellt 2013, %
Permanent heltidsarbete	48	50	63
Tidsbunden heltidsanställning	28	23	17
Deltidsanställning	4	5	3
Företagare	3	3	4
I forskarskola	3		
Flera parallella anställningar	3	2	1
Arbetslös	1	<1	2
Heltidsstudier	6	3	2
Familjeledig (från arbete)	1	6	5
Familjeledig (ej anställning)		3	2
Projekt/stipendium	3	1	1
Värnplikt			
Annan	1	1	1

Tabell 7. Arbetsmarknadssituation hösten 2018 i % utexaminerade 2017 och 2013 samt medeltal för 14 universitet, utexaminerade 2013 (situation fem år efter examen).

Vad som kanske mest överraskar i en jämförelse mellan dessa bägge respondentgrupper från ÅA är att resultaten är så lika. Skillnaden i sysselsättningsgrad förklaras till stor del av den större andel familjelediga bland utexaminerade 2013, samtidigt ser vi att 1/3 av de familjelediga inte är lediga från ett arbete. Här blir det intressant med en titt på hur situationen på arbetsmarknaden såg ut för de utexaminerade 2013, och då tar vi stöd av Åbo Akademis egen sysselsättningsuppföljning samt Sysselsättningsöversikterna från oktober 2014¹⁰.

Hösten 2014 är sysselsättningsgraden 85,9% och då har sysselsättningsgraden sjunkit från 90,8% på tre år medan andelen arbetslösa är 6,6%, ovanligt högt med Åbo Akademi-mått mätt och tre gånger högre än för motsvarande grupp och tid hösten 2013. Här kan påminnas om att arbetslöshetsgraden i Finland var 12,2% och arbetslösheten bland högutbildade har ökat med 14% på ett år. Recessionen är inne på sitt sjätte år och det ger nu utslag inom den offentliga

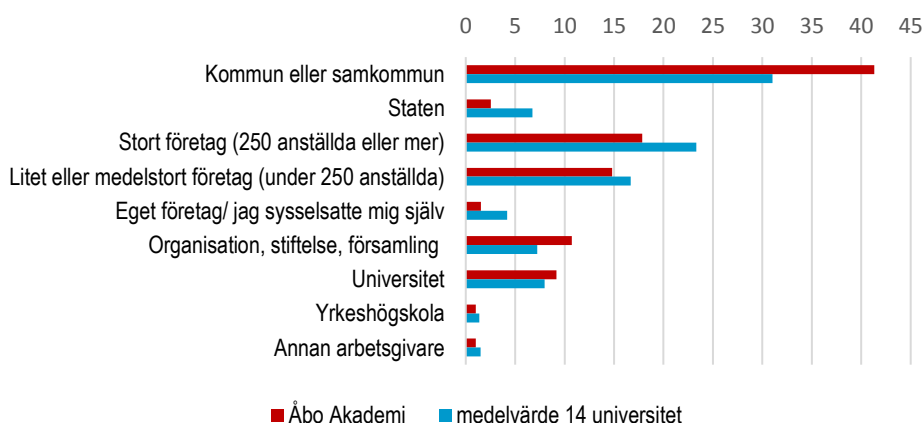
¹⁰ Ett år efter examen. Utexaminerade 2013 på arbetsmarknaden hösten 2014. Arbetsforum, Sundman Anita, juni 2015. Se också Sysselsättningsöversikten oktober 2014. Arbets- och näringsministeriet, tem.fi

sektorn med strukturförändringar och sparprogram. Hösten 2014 har antalet lediga platser börjat öka, med 10% sedan oktober 2013.

Det här har påverkat de nyutexaminerades inträde på arbetsmarknaden. Samtidigt så ser vi att av respondenterna 2013 ett år efter examen har 37,4% angett att de haft arbetslösa perioder under sitt första år i arbetslivet (Sundman 2015, s 13). Fem år efter examen anger motsvarande andel respondenter, 37%, att man haft arbetslösa perioder efter sin examen, i snitt 1,8 gånger per respondent i 8,4 månader, medan andelen av utexaminerade 2017 är 33% och medeltiden för den arbetslösa perioden är 4,4 månader. Det är stora skillnader i på vilken arbetsmarknad de nyutexaminerade inträdde och det kan också ha påverkat de utexaminerades 2013 karriärer de första fem åren.

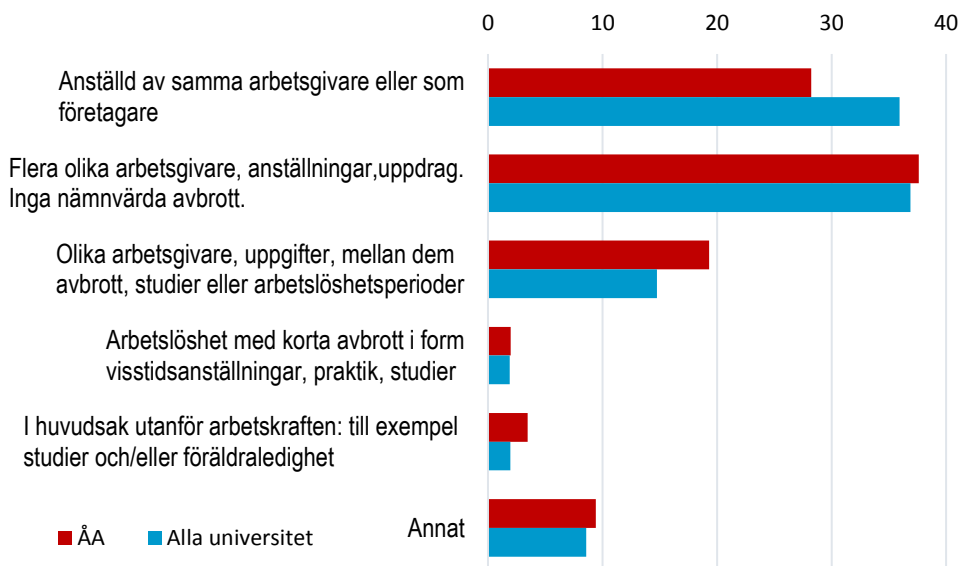
En jämförelse med nationella resultaten för de utexaminerade 2013 hösten 2018 är möjlig då karriäruppföljningen genomförs vid 14 universitet (undantaget Försvarshögskolan). En jämförelse görs mot nationella medeltal och inte mot enskilda universitet.

I tabell 7 ovan såg vi en relativt stor differens mellan Åbo Akademi och det nationella medelvärdena när det gäller andelen i fasta anställningsförhållanden. Fem år efter examen är hälften av de utexaminerade från Åbo Akademi i permanenta anställningsförhållanden och 23% i tidsbundna heltidsavtal. Ser vi till landets medeltal av universitetsutbildade är andelen 63% i fast anställning medan de tidsbundna är 17%. Ser vi enbart till de mångvetenskapliga universiteten är andelen ÅA-alumner med fast heltidsanställning lägst i landet medan andelen om 23% i tidsbundna arbets-/tjänsteavtal är högst. Det här förklaras inte av att andelen utexaminerade som sökt sig utomlands då också de deltar i karriäruppföljningen. En förklaring kan dock anas i följande graf.

Figur 1. Huvudsaklig arbetsgivare hösten 2018, utexaminerade 2013 fem år efter examen. Åbo Akademi och medelvärde av 14 universitet

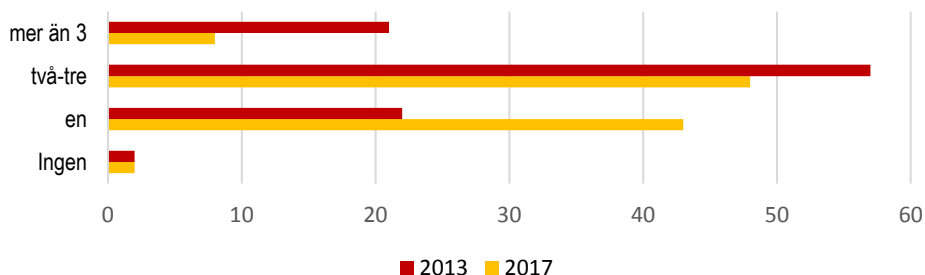
Den kommunala sektorn är den sektor som sysselsätter nästan en tredjedel av Finlands utexaminerade magistrar 2013 fem år efter examen medan andelen för Åbo Akademi del är dryga 40%. Vi går vidare till frågor om hur arbetskarriären sett ut hittills och ger alumnerna några alternativ att välja emellan:

Figur 2. Vilket av följande alternativ beskriver bäst din karriär hittills? ÅA 2013, n = 202, alla universitet, nationellt medelvärde

Svaren förtydligar sysselsättningssituationen – att utexaminerade från Åbo Akademi i högre grad har tidsbundna avtal och i mindre grad är fast anställda, men visar också att trots tidsbundna avtal så har dessa avlöst varandra, 38% av respondenter har valt alternativet ”Inga nämnvärda avbrott”.

De utexaminerade 2017 har haft i medeltal 1,9 anställningar under sitt drygt första år i arbetslivet.

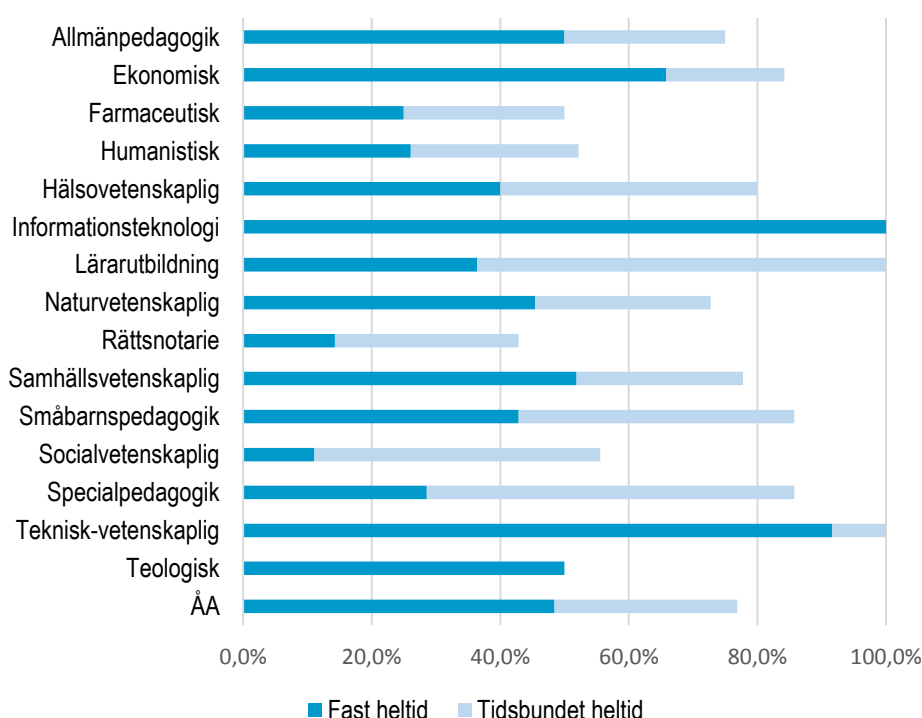

Figur 3. Antal arbetsgivare efter utexamineringen (2013, fem år efter examen) och antal arbets- och tjänsteförhållanden efter utexamineringen (2017, ett år efter examen), per hösten 2018.

De utexaminerade 2013 har hunnit med i snitt 2,6 arbetsgivare under sina första fem år. Det visar att det under de första åren långt handlar om tidsbundna anställningar. Antalet är helt kongruent med utexaminerade från landets alla universitet som visar ett medeltal om 2,5.

Av de utexaminerade 2013 har 37% varit borta från arbetslivet på grund av arbetslöshet, 60% en gång. Tiden för arbetslöshet har understigit ett halvt år för knappt hälften av respondenterna, medan en femtedel har varit arbetslösa över ett år. Medellängden på arbetslöshetsperioderna totalt är 8,4 månader.

När vi ser på de utexaminerades 2017 sysselsättningssituationen hösten 2018, dvs ett år efter examen, får vi följande figur.

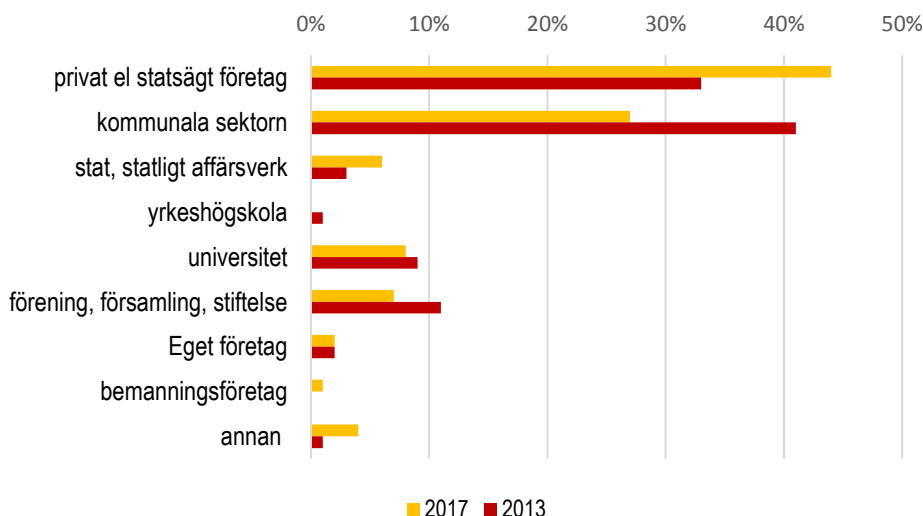

Figur 4. Sysselsättningssituation, andel i fasta och i tidsbundna anställningsförhållanden, per utbildningsområde, utexaminerade 2017 hösten 2018. N = 221

Vi kommer fortsättningsvis ihåg att det är stora skillnader i antalet respondenter per utbildningsområdet. De tidsbundna anställningarna dominerar speciellt inom de pedagogiska vetenskapsområdena ännu hösten efter utexamineringsåret, medan de ekonomiska och de teknisk-vetenskapliga i betydligt högre grad har fasta anställningsförhållanden.

7. Vad arbetar de utexaminerade med?

När vi fördjupar oss mera i vad de utexaminerade gör så är det återigen intressant att göra jämförelser mellan de nyutexaminerade och de som hunnit en bit på väg i sin karriär.

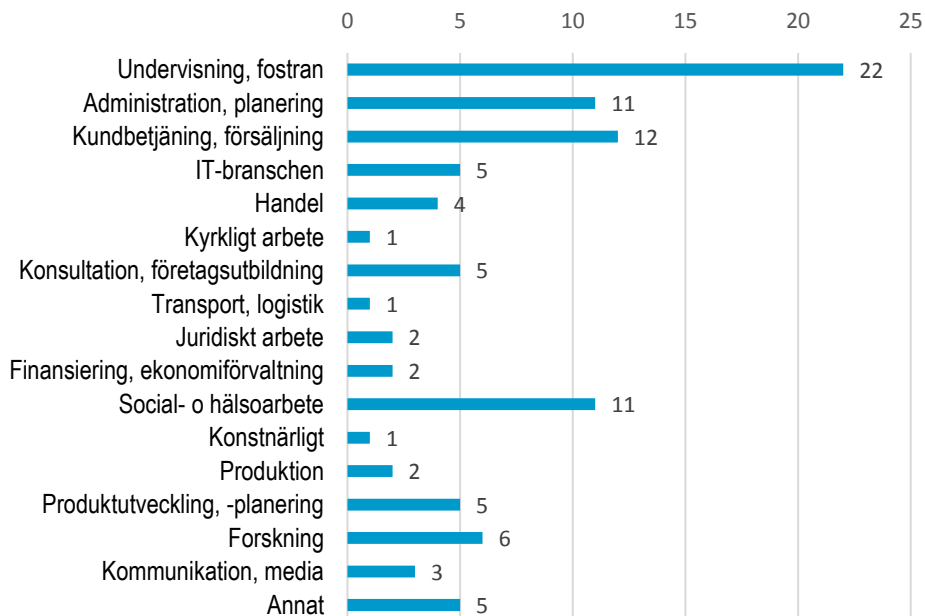

Figur 5. Huvudsaklig arbetsgivare, utexaminerade 2017 och 2013 hösten 2018, %

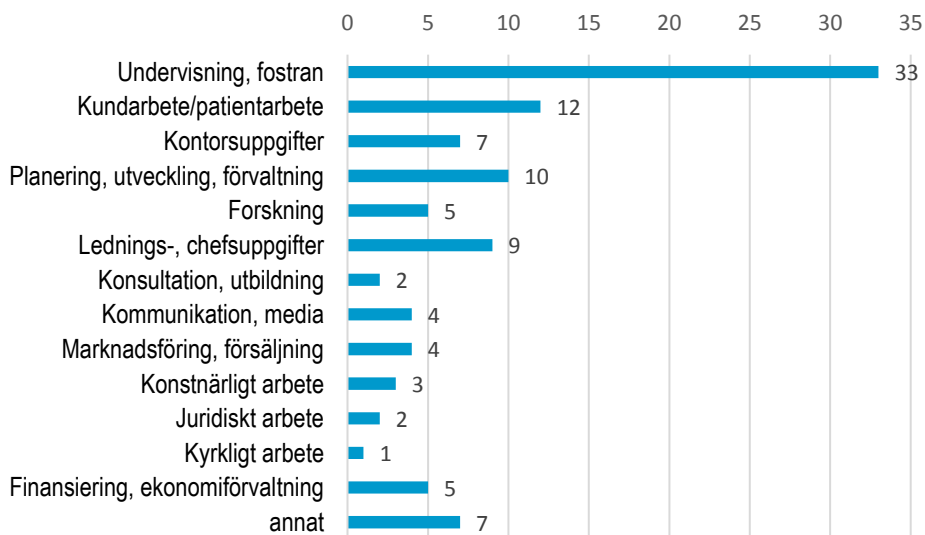
Det är den privata sektorn och de statsägda företagen som hösten 2018 utgör största arbetsgivarkategori för de nyutexaminerade mot den kommunala sektorn för de utexaminerade för fem år sedan. Beaktande den långa recessionen och hur den påverkat den offentliga sektorn är resultaten inte så överraskande, om vi därtill beaktar att det är inom den privata sektorn som de nya arbetsplatserna föds.¹¹

När vi ser till vad de utexaminerade gör är vi hänvisade till två olika kategoriseringar varför resultaten presenteras i två grafer – en för de nyutexaminerade, en för de med femårig arbetskarriär bakom sig.

¹¹ "Uusia työpaikkoja luo usein kasvuhakuinen yritys, mutta näissä toimipaikoissa on myös huomattavaa henkilöstömäärän vaihtelua. Tämä kertoo myös siitä, että kausi- ja projektiluontoisia työsuhteita käytävillä aloilla syntyy ja tuhoutuu paljon työpaikkoja. Näitä aloja ovat esimerkiksi maatalous ja rakentaminen. Uusia työpaikkoja luovat toimipaikat odottavat myös henkilöstön kasvua ja niillä on usein ulkomaista työvoimaa." Uusia työpaikkoja syntyi viime vuonna yli 260 000 – työllisyys kasvoi 25 000:lla. Työ- ja elinkeinoministeriö, Tiedote 12.11 2018 12.03

Figur 6. Huvudsaklig arbetsuppgift hösten 2018, utexaminerade 2017

Figur 7. Huvudsaklig arbetsuppgift hösten 2018, utexaminerade 2013

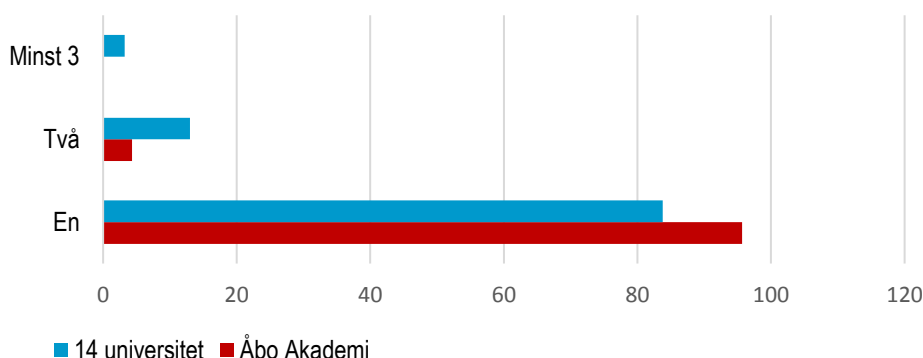
Vi ser att en mindre andel av de nyutexaminerade jobbar inom undervisning och fostran än andelen i femårsuppföljningen, 22% av utexaminerade 2017 mot 33% 2013. Till en del följer resultatet andelen respondenter från de pedagogiska vetenskapsområdena de bägge åren, men speglar också den större andel av de

utexaminerade med humanistisk utbildning 2013 som jobbar inom området i jämförelse med de utexaminerade 2017. Jämförelser är inte riktigt lätta att göra då kategoriseringen är olika för de bägge jämförelseåren.

8. Entreprenörskap

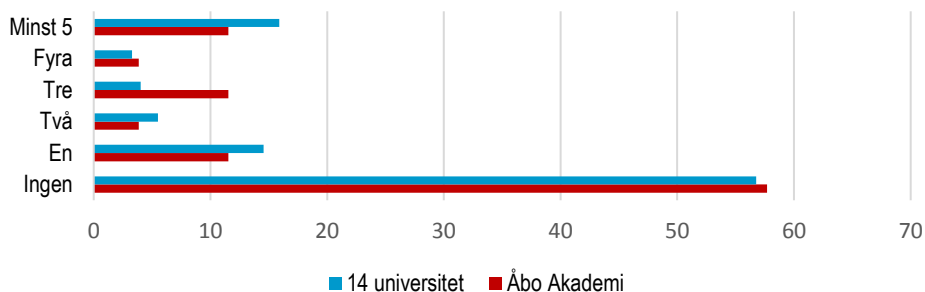
Som vi såg i kapitel 2 är antalet utexaminerade som sysselsatts i eget företag av intresse i den nya finansieringsmodellen varför vi ska se lite närmare på dem. Det är antalet och inte andelen som beaktas (och som i finansieringsmodellen ges koefficient 2).

För en nationell jämförelse är vi hänvisade till andelar och andelen i medeltal är 4% på gaffeln 3%-15%. Ser vi enbart till de mångvetenskapliga universiteten är gaffeln 3%-5%. Bland utexaminerade från Åbo Akademi är 3% sysselsatta inom företag. En större andel, 11% av de utexaminerade 2013 har varit grundare/delägare i företag under sina första fem år efter utexamineringen.

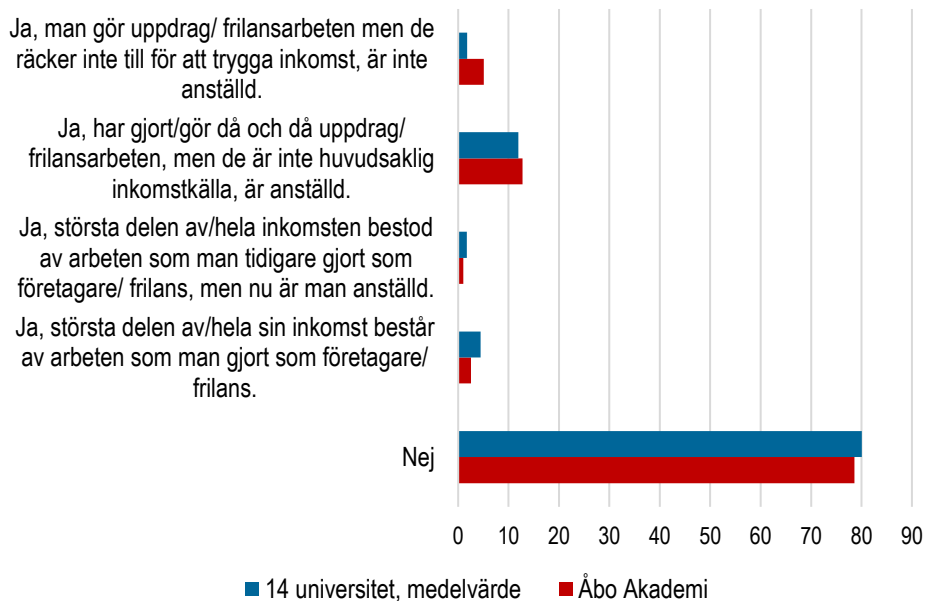
Figur 8. Hur många företag har man varit grundare till/delägare i efter utexamineringen? Utexaminerade 2013 fem år efter examen. ÅA = 23, 14 universitet = 622.

Medeltalet för Åbo Akademi är 1, nationellt medeltal är 1,2 och gaffeln är 1 – 1,9. Det är Vasa universitet som toppar statistiken. Det är också de som toppar statistiken när det gäller hur många personer som företaget sysselsatt då medeltalet är 4,9, gaffeln är 1,6 - 15. Medeltalet sysselsatta för företagare utexaminerade från Åbo Akademi är 5,2 personer.

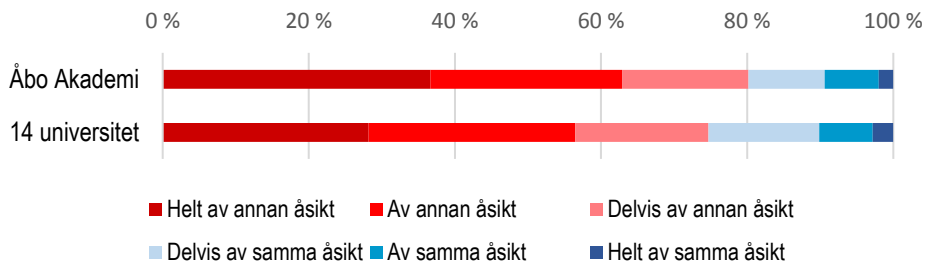
Figur 9. Hur många personer har ditt företag sysselsatt utöver dig?
 ÅA = 26, 14 universitet = 673.

Vi frågar ännu upp om man efter utexamineringen varit företagare, yrkesutövare eller jobbat frilans.

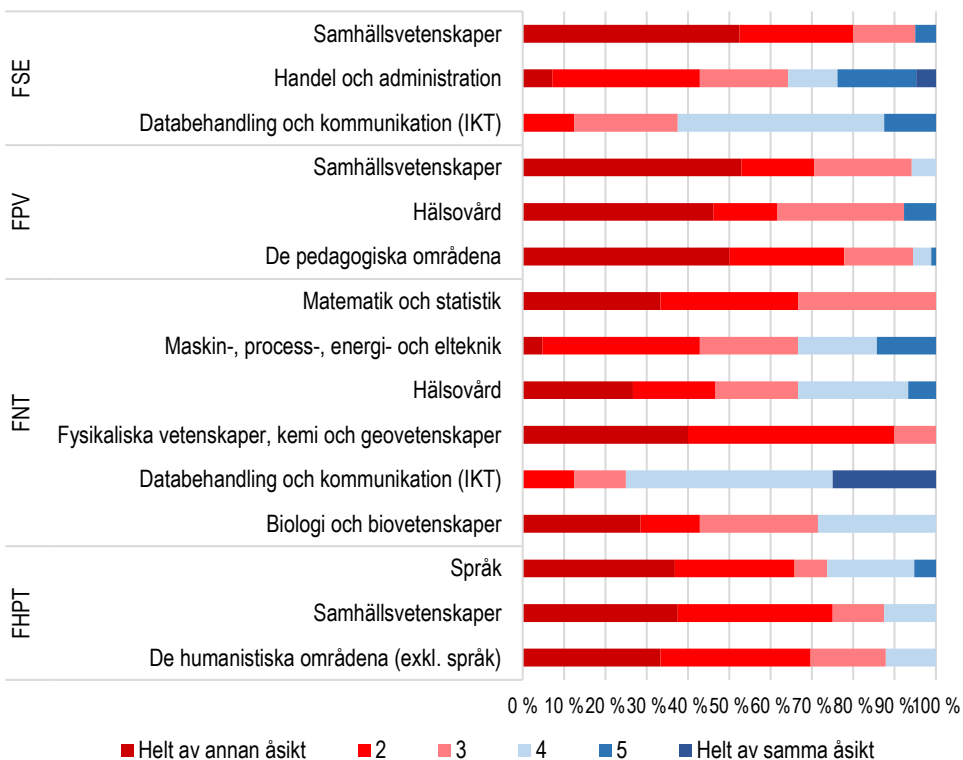
Figur 10. Har man efter utexamineringen 2013 varit företagare, yrkesutövare eller jobbat på frilansbasis? Situationen hösten 2018. ÅA = 196.

I karriäruppföljningen ber vi respondenterna bedöma i vilken mån entreprenörskap lyftes fram som ett karriäralternativ under utbildningen. Skalan är 1 – 6 och medelvärdet för ÅA's del är 2,3 mot det nationella medelvärdet av 14 universitet 2,5, och gaffeln är 2,2 – 3,8.

Figur 11. Under utbildningen lyftes entreprenörskap fram som ett karriäralternativ. Utexaminerade 2013 fem år efter examen. 1 = Helt av annan åsikt, 6 = helt av samma åsikt. ÅÅ = 202, 14 universitet = 5843.

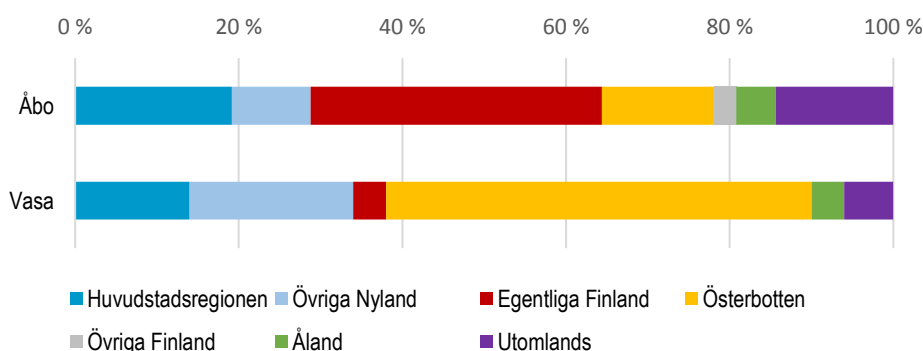
Av Åbo Akademis respondenter är 37% helt av annan åsikt, och andelen svar här toppar i en nationell jämförelse. Av pur nyfikenhet granskar vi frågan på utbildningsområdesbasis.

Figur 12. Under utbildningen lyftes entreprenörskap fram som ett karriäralternativ, utbildningsområdesvis, utexaminerade 2013 fem år efter examen.

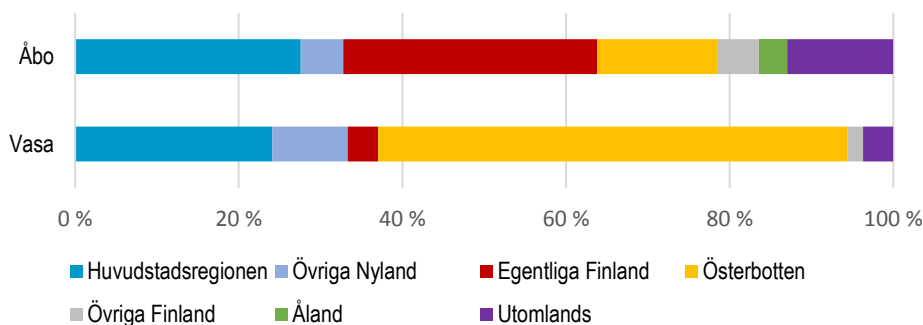
9. Var jobbar de utexaminerade?

Åbo Akademi utbildar för samhällets behov av sakkunnigsservice på svenska och då finns arbetsplatserna till stor del i regioner med finlandssvensk befolkning. En korskörning av utexamineringsort mot region för arbetsplatsen ger en bild av hur våra utexaminerade placerar sig. Respondenter utexaminerade från Jakobstad och Helsingfors är få och som vi ovan sett är dessa underrepresenterade i materialet varför vi fokuserar på utexamineringsort Vasa och Åbo.

Figur 13. Utexaminerade 2017, arbetsplatsregion enligt utexamineringsort, hösten 2018.

Vi gör motsvarande översikt över utexaminerade 2013:

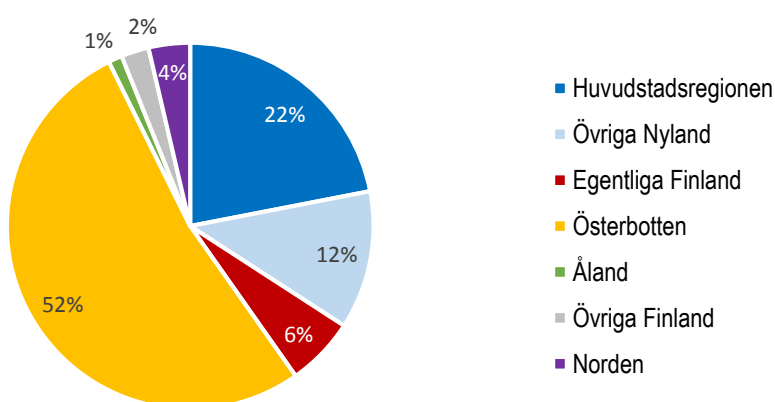

Figur 14. Utexaminerade 2013, arbetsplatsregion enligt utexamineringsort, fem år efter examen, hösten 2018

En jämförelse av dessa grafer mot uppgifter om utexaminerade 2013 tre år efter examen i Vipunen, som berättar om alla utexaminerade 2013, visar endast smärre skillnader. Det är en rätt stor andel utexaminerade som söker sig utomlands och ser vi till utexamineringsort är andelen 13,1% av de

utexaminerade från Åbo 2013 tre år efter examen, exakt samma andel som av de utexaminerade 2017 ett år efter examen. Av de utexaminerade 2017 från Vasa är 5,7% utomlands hösten 2018. Bland ekonomer, naturvetare och de tekniska vetenskaperna är andelen som flyttar utomlands hög, över 15% av respondenterna, men också bland psykologer och rättsnotarier är andelen relativt hög. Bland pedagogerna, som blivit uppvaktade av rekryterare från kommuner och friskolor i Sverige, är 7,5% utomlands hösten 2018, ett år efter examen.

Då det har varit mycket diskussion om var de utexaminerade från de pedagogiska vetenskapsområdena placerar sig, ska vi ännu göra ett nedslag i var pedagoger utexaminerade 2013 jobbar fem år efter examen enligt vår egen karriäruppföljning.

Figur 15. Utexaminerade pedagoger 2013, arbetsplatsregion fem år efter examen, hösten 2018.

Strax över hälften av pedagogerna arbetar i Österbotten, i södra Finland (Huvudstadsregionen och Nyland) återfinns drygt en tredjedel av de utexaminerade pedagogerna 2013. Inom Norden jobbar 4%.

10. Med vilken lön?

Lönen bland utexaminerade 2017 är i medeltal 3.031 €/månad bland de 178 som valt att ange lönen. En titt på lönerna utbildningsområdesvis ger följande tabell.

Utbildningsområde	Medellön	Standardavvikelse	Median
Allmänpedagogik	2749	543	2900
Ekonomisk	3478	987	3050
Farmaceutisk	2348	892	2436
Humanistisk	2624	883	2660
Hälsovetenskaplig	3775	858	3551
Informationsteknologi	3635	1130	3400
Lärarytbildning	2785	409	2805
Naturvetenskaplig	3068	424	3121
Psykologi & Logopedi	3388	733	3300
Rättsnotarie	2617	431	2700
Samhällsvetenskaplig	2813	674	3000
Småbarnspedagogik	2390	260	2381
Socialvetenskaplig	2383	519	2500
Specialpedagogik	3022	580	3100
Teknisk-vetenskaplig	3485	440	3400
Teologisk	2567	671	2850
ÅA	3031	822	3000

Tabell 8. Lön i medeltal och median per utbildningsområde utexaminerade 2017, hösten 2018. n = 178

Standardavvikelsen visar att det kan vara stora skillnader mellan den lägsta lönen och den högsta. Lönen är i medeltal 3031 €/mån, något högre än hösten 2017 då lönen var 2918 €/mån bland de nyutexaminerade. Männens lön är nu 3230 € (2017: 3119 €), kvinnornas 2924 € (2017: 2787 €). En korskörning av medellön mot arbetets kravnivå i relation till universitetsutbildningens nivå visar, att det är framförallt i de grupper där kravnivån upplevs understiga utbildningsnivån som variationerna i lön är stora.

Lönerna varierar mindre i de grupper som arbetar med uppgifter som enligt den egna uppfattningen är mer krävande än utbildningsnivån.

Nuvarande arbete motsvarar universitetsutbildning	Medellön	N	Standardavvikelse
Arbetets kravnivå är betydligt lägre än min utbildningsnivå	2360,62	9	1251,038
Arbetets kravnivå är delvis lägre än min utbildningsnivå	2890,16	31	947,440
Arbetet motsvarar väl min utbildningsnivå	3141,09	116	784,590
Arbetet är mer krävande än min utbildningsnivå	2922,32	22	388,274
Total Åbo Akademi	3030,89	178	822,471

Tabell 9. Medellön mot arbetets kravnivå, utexaminerade 2017 hösten 2018.

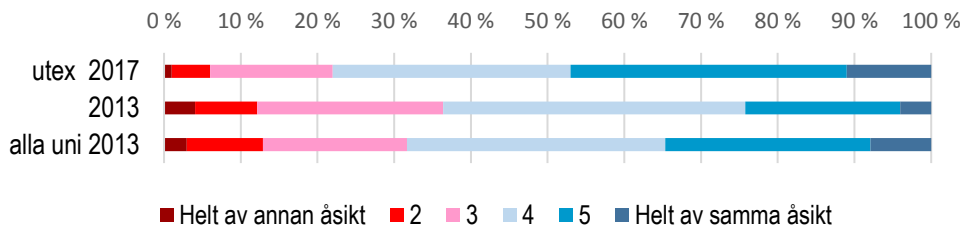
De utexaminerade 2013 har en medellön om 3823 €/mån efter fem år i arbetslivet. Medianen är 3100 €. En månadslön i medeltal som överstiger 4000€ anger utexaminerade från de teknisk-vetenskapliga utbildningarna (DI), ekonomerna samt databehandling och kommunikation, medan de humanistiska och de pedagogiska områdenas medellön understiger 3.000 €/mån. Här bör vi komma ihåg att det handlar om medellöner oavsett arbetssituation. På toissa.fi finns huvudämnesvis information om löner, baserande sig på material insamlat vid landets alla universitet.

11. Examens arbetslivsrelevans

I det följande skall vi se på de sk finansieringsfrågorna (se kap 2) och till de delar det är möjligt ser vi på svaren för både sysselsättnings- som karriäruppföljningen, dvs både ett år och fem år efter examen.

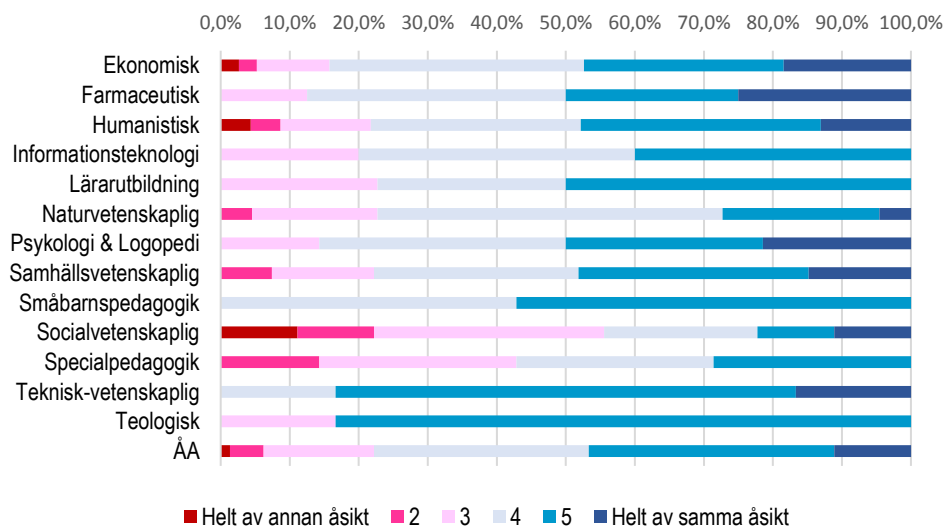
Det första påståendet som vi granskar lyder: *Har utbildningen gett tillräckliga förutsättningar för arbetslivet?* Frågan ställs inte på exakt samma sätt i de båda uppföljningarna (se kap 2) men dock så pass lika att den tillåter en jämförelse av resultaten. I uppföljningen av utexaminerade 2017 lyder påståendet: *Examen har gett mig tillräckliga förutsättningar för branschens arbetsuppgifter.* Respondenterna kan subjektivt ge sin respons på påståendet på skala 1 – 6, där 1 = Helt av annan åsikt och 6 = Helt av samma åsikt.

Vi kompletterar materialet med en jämförelse med nationella medeltal från karriäruppföljningen.

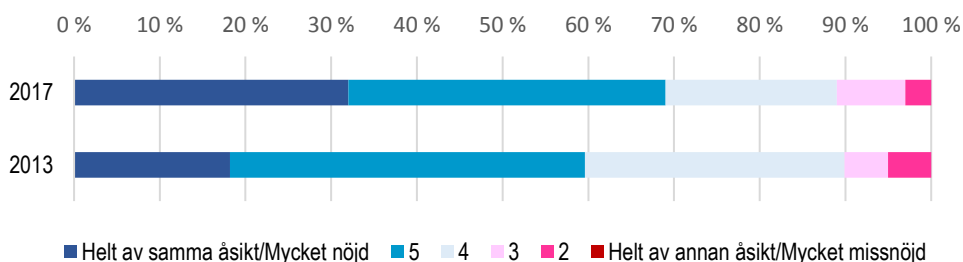
Figur 16. Utbildningen har gett mig tillräckliga färdigheter för arbetslivet. Alla universitet utex 2013 fem år efter examen, ÅA utex 2013 och 2017, svar i procent, skala 1-6

Vi ser att de utexaminerade med dryga ett års erfarenhet av utbildningens arbetslivsrelevans är betydligt nöjdare med de färdigheter som utbildningen utvecklat än de med femårig karriär. Detta kan spegla den något lättillgängligare arbetsmarknaden under högkonjunkturen för de nyutexaminerade 2017 men där kan också finnas andra orsaker, såsom de förändringar i utbildningens innehåll och struktur som genomförts vid Åbo Akademi under de senaste åren. En jämförelse mellan utexaminerade från Åbo Akademi 2013 mot medeltalet av landets övriga universitet visar dock att ÅA får något sämre respons på påståendet – utexaminerade från landets alla universitet 2013 är i snitt mera nöjda med de förutsättningar utbildningen gett än de utexaminerade från ÅA när de ser tillbaka fem år efter examen. En motsvarande jämförelse utbildningsområdesvis ger följande graf:

Figur 17. Utexaminerade 2017, medeltal utbildningsområdesvis: Utbildningen har gett mig tillräckliga färdigheter/förutsättningar för arbetslivet. Områden med färre än 7 svar exkluderade

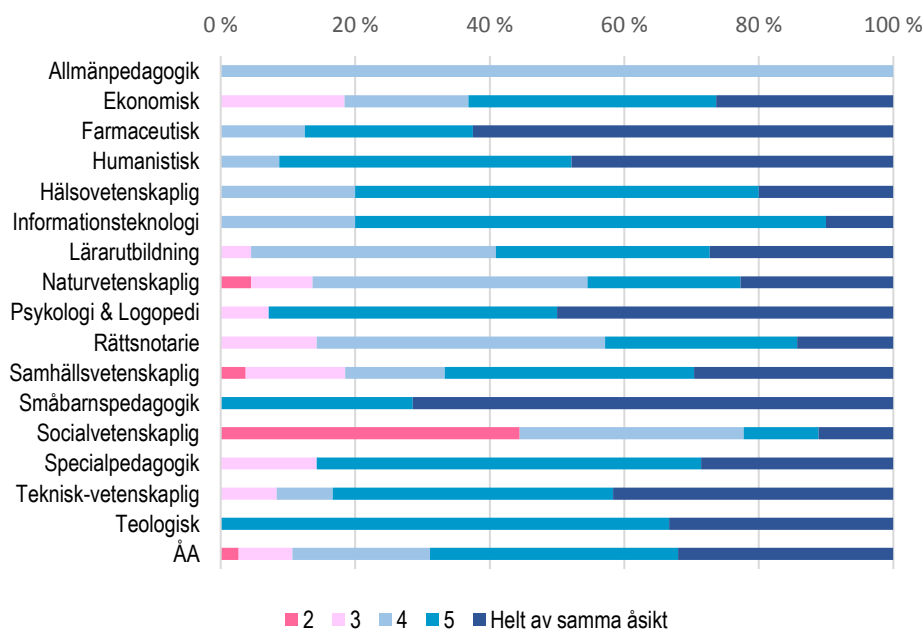
Den följande fråga vi ställer i karriäruppföljningen är: *Med tanke på din karriär, hur nöjd är du med din examen som helhet?* De utexaminerade 2017 ber vi kort och gott avväga påståendet "Jag är nöjd med min examen" på skala 1-6.

Figur 18. Nöjd med examen med tanke på karriär. Utexaminerade 2017 ett år och 2013 fem år efter examen, situationen hösten 2018.

En större entusiasm kan skönjas bland utexaminerade 2017 ett år efter examen men för bägge grupper kan konstateras att tyngden ligger på den positiva sidan av axeln. De utexaminerade 2013 ger examen vitsordet 4,6 på skalan 1 – 6, exakt samma som medeltalet av landets övriga universitet fem år efter examen.

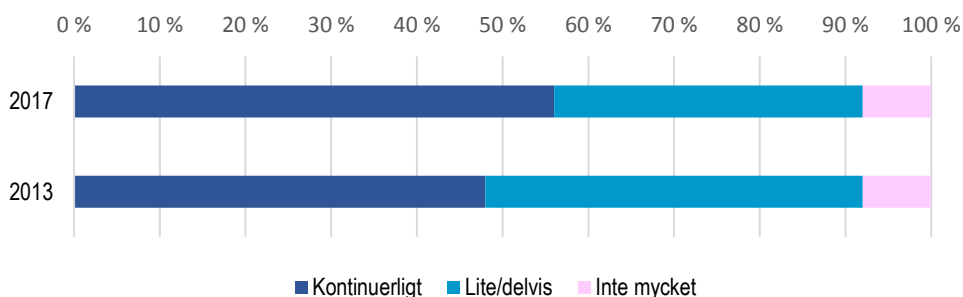
Ser vi på samma fråga utbildningsområdesvis ett år efter examen får vi följande graf:

Figur 19. Nöjd med examen, utexaminerade 2017, skala 1-6.

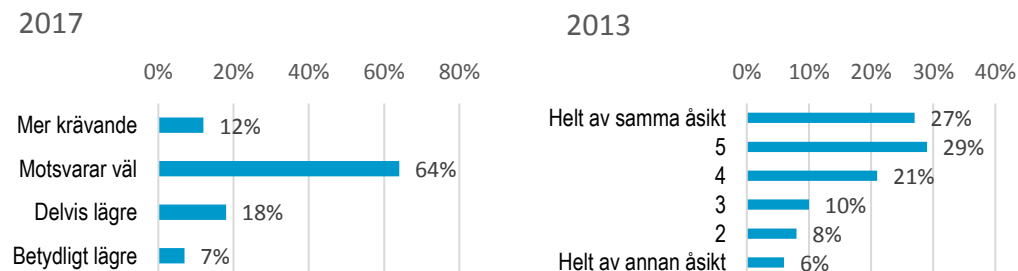
Ingen har valt alternativet *Helt av annan åsikt* och även om det finns en del som valt svarsalternativet *Något missnöjda* inom en del områden så är den stora majoriteten nöjda med sin examen och ger den medelvärde 4,9 på skalan 1-6, precis som året innan.

Har man då haft nytta av de kunskaper och färdigheter som universitetsutbildningen genererat? Vi frågar bägge grupper, men på något olika sätt: Av de utexaminerade 2013 ställer vi ett rakt påstående medan de utexaminerade 2017 får välja i vilken utsträckning de kan utnyttja sina nytillägnade kunskaper och färdigheter. För jämförelse med utex 2017 anpassas resultaten till den tregradiga skala som ställs i sysselsättningsundersökningen så att 5-6 motsvarar kontinuerligt, 3-4 motsvaras av Lite/delvis och 1-2 motsvaras av Inte mycket. Detta ger oss följande resultat.

Figur 20. I vilken utsträckning kan du använda dig av det du lärt dig vid universitetet?

Fortsättningsvis – de nytexaminerade har en mer positiv erfarenhet vilket för oss till följande fråga: motsvarar kravnivån på arbetet universitetsutbildningens nivå?

Figur 21 och 22. Arbetets kravnivå motsvarar väl utbildningens nivå. Utexaminerade 2017 och 2013 hösten 2018.

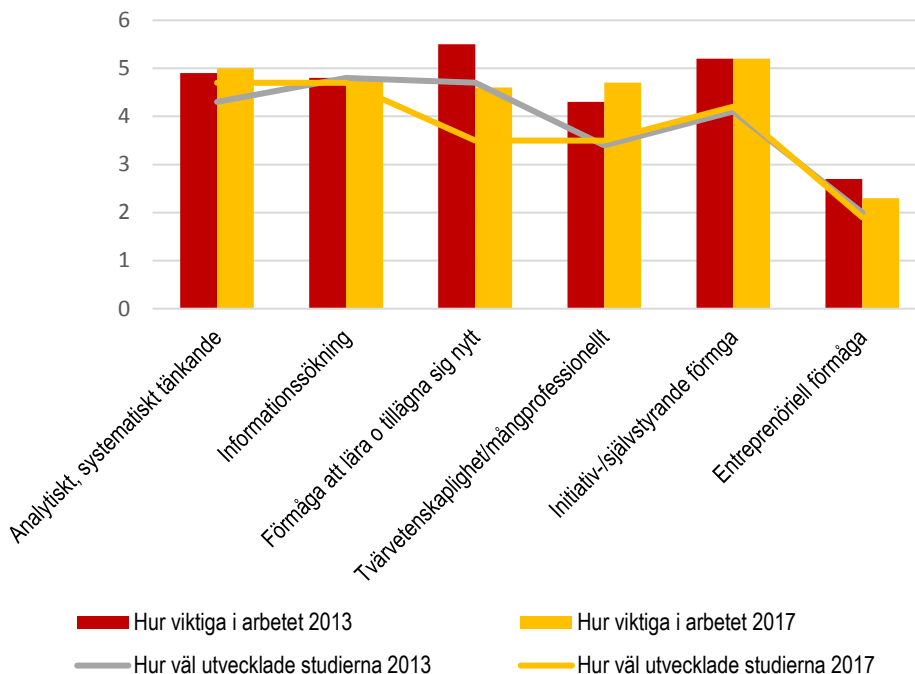
Vi ser att 76% av de nyutexaminerade upplever att arbetets kravnivå motsvarar väl eller är på en mer krävande nivå än utbildningens nivå medan motsvarande siffror (svarsalternativ med positiv vikt dvs 4-6) efter fem år i arbetslivet är 77%. Förklaringen till en större nöjdhet finns inte i arbetets kravnivå och högskoleexamen var ett krav för det nuvarande arbetet, något som 63% av utexaminerade 2013 anger. Respondenterna har också möjlighet att delge orsakerna till att man tagit emot ett arbete som inte motsvarar utbildningsnivån. Av dem som svarar anger 18% att man inte fått ett arbete som motsvarar, eller att annan utbildning har påverkat valet (20%). Motsvarande siffror för de utexaminerade 2017 är: 23% har inte fått arbete som motsvarar, 4% hänvisar till annan utbildning och 21% menar att arbetsuppgifterna är intressantare.

Den sista av de sk finansieringsfrågorna som vi här skall behandla, handlar om hur utbildningen utvecklat vissa arbetslivsfärdigheter som behövs i arbetslivet. Frågan kan upplevas som något vanskelig att uppskatta fem år efter examen, å andra sidan så kanske tiden ger just det perspektiv som kan behövas.

Det är sex färdigheter som man från Undervisnings- och kulturministeriets sida är speciellt intresserade av. De ingår i ett batteri om 27 olika färdigheter som vi ber respondenterna bedöma, dels hur dessa behövs i arbetslivet, dels hur studierna utvecklat ifrågavarande färdighet.

Frågan ställs till både nyutexaminerade och till utexaminerade med längre arbetslivserfarenhet. I den här rapporten tar vi fasta på de som är relevanta för finansieringsmodellen, dvs

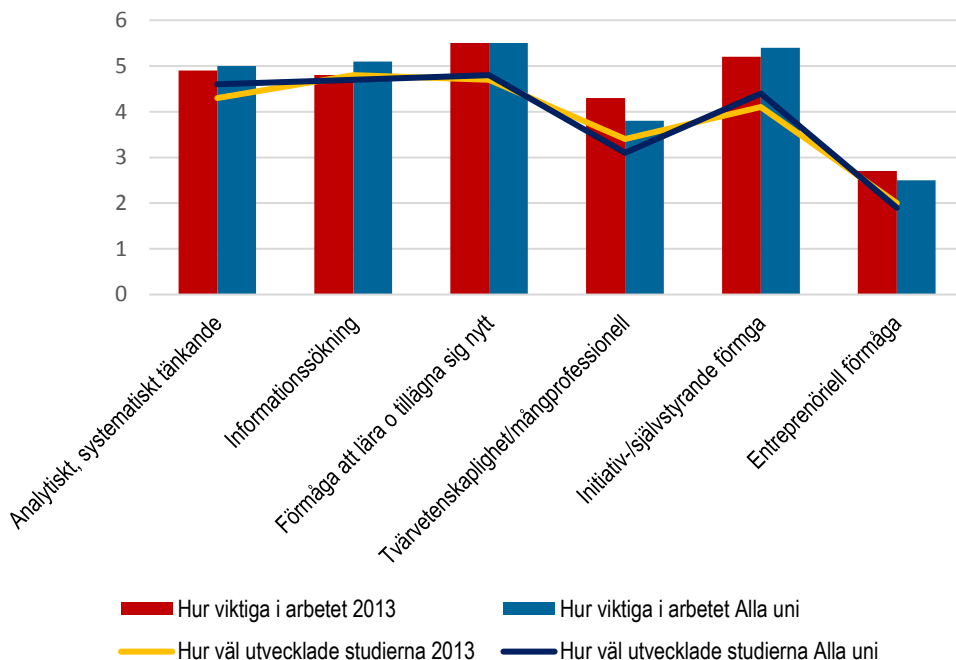
- a) analytisk, systematiskt tänkande
- b) informationssökning
- c) förmåga att lära och tillägna sig nytt
- d) tvärvetenskaplighet/förmåga att fungera i mångprofessionella grupper
- e) självstyrande/initiativförmåga
- f) entreprenöriell förmåga

Figur 23. Hur viktiga är vissa arbetslivsfärdigheter i nuvarande arbete och hur väl utvecklade studierna dessa, skala 1-6, utexaminerade 2013 och 2017

Av stor vikt i arbetslivet är förmågan att **lära sig och tillägna sig nytt**, och det är speciellt de med fem års erfarenhet som lyfter fram färdighetens betydelse. Också **initiativ- och självstyrande förmåga** har stor betydelse och är den andra färdighet vars viktvärde överstiger 5 på skalan 1-6. När det kommer till **entreprenöriell förmåga** så har man inte som utexaminerad märkt någon större efterfrågan på detta, å andra sidan har utbildningen inte heller i någon hög grad utvecklat denna.

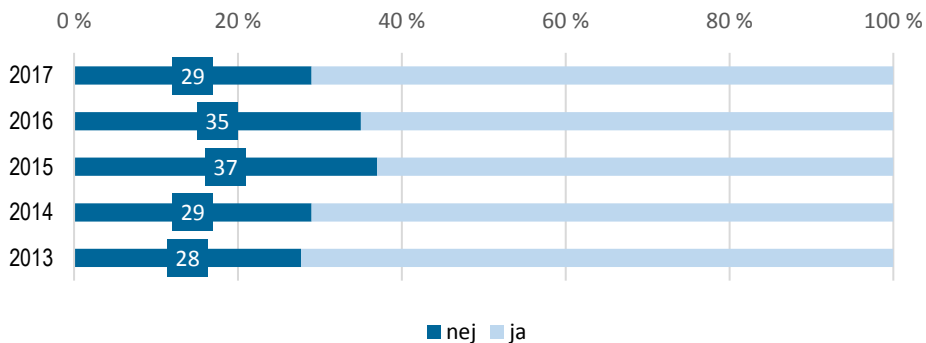
Det här är de färdigheter och egenskaper som är viktiga enligt den nya finansieringsmodellen. Gemensamt för dem alla ovan listade är, att till ingendera lyckas Åbo Akademi utveckla arbetslivsfärdigheten till den grad som studerande upplever behovet av densamma i arbetslivet, närmast lyckas Åbo Akademi med färdigheter i informationssökning. En jämförelse med de nationella resultaten från karriäruppföljningarna visar att vi befinner oss i gott sällskap:

Figur 24. Arbetslivsfärdigheter: hur viktiga i arbetet och hur utvecklade studierna, en jämförelse mellan Åbo Akademi utexaminerade 2013 mot nationellt medeltal, situationen hösten 2018.

Åbo Akademi får ett något högre värde på utvecklande av tvärvetenskaplig och mångprofessionell förmåga medan landsmedelvärdet är högre på den analytiska förmågan och den självstyrande förmågan. Skillnaderna är dock små. Eftersom utvecklande av tvärvetenskaplig och förmåga att fungera i mångprofessionella grupper är en av akademins målsättningar i strategin intresserar en närmare titt på hur medelvärdena fördelar sig mellan universiteten. Universitetens värden finns på gaffeln 2,8 – 3,6. Åbo Akademis värde 3,4 aviserar visserligen en del utvecklingsmån men ger samtidigt Åbo Akademi en förstaplacering av de mångvetenskapliga universiteten.

Av de utexaminerade 2017 frågar vi om man då saknat något i utbildningen som man upplevt att man borde ha kunnat när man kom ut i arbetslivet? Svartalternativen är ja och nej, och vi gör jämförelsen över tid från och med 2013.

Figur 25. Saknar utbildningen några sådana kunskaper eller färdigheter som behövs i arbetslivet? En jämförelse över tid, utexaminerade 2013 – 2017 **ett år efter examen**.

Den positiva trend som vi vant oss se i den här figuren har avtagit, och skillnaden är ganska stor till året innan. Hela 143 personer väljer att specificera vilka kunskaper eller färdigheter man avser och helt i linje med tidigare år så är det praktik, praktiska kunskaper och möjligheter att tillämpa teorierna i praktiken som man efterlyser. Hela 49 kommentarer handlar om praktik och praktiska kunskaper. Samarbete med näringsliv, arbetsgivare och andra kopplingar till arbetslivet nämns i 24 kommentarer.

Av de utexaminerade 2017 ställer vi en följdfråga: *När du ser på de kunskaper och färdigheter du utvecklat via studierna, vilka har varit extra viktiga med tanke på arbetssökande och för skötseln av ditt arbete?* Av de 154 kommentarerna lyfter jag här fram de som relativt ofta förekommer i liknande formuleringar. Den *analytiska förmågan och förmågan till kritiskt tänkande* återfinns i 19 kommentarer medan *praktiken, konkreta case och praktiska övningar* nämns i 24 kommentarer. Informationssökning, problemlösningsförmåga, projektplanering och -hantering har varit viktiga. Många lyfter fram konkreta exempel på ämneskunskaper, sakinnehåll. Förmåga att hantera stora helheter, att planera och organisera sitt arbete, att arbeta mot en deadline liksom ett gott språk har man också utvecklat samtidigt som man mognat, stärkt sitt självförtroende och lärt sig samarbeta och arbeta i grupp. Den breda teoretiska kunskapsbasen samt vikten av reflektion lyfts likaså fram i många av kommentarerna, men också vikten av examen som sådan för att kunna få de jobb man är intresserad av.

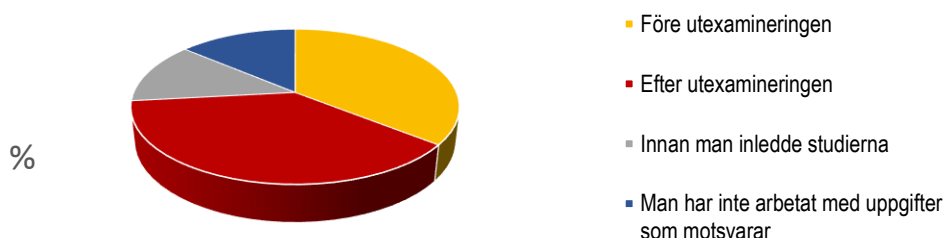
Att förstå att teori och praktik går hand i hand: både och behövs för att lyckas i sitt arbete.

Att arbeta mot ett mål med vissa tids- och arbetskrav, i detta fall en exam, ger bra färdigheter för arbetslivet i allmänhet.

12. Att söka jobb

I sysselsättningsuppföljningarna har vi ställt några frågor om arbetssökandeprocessen och hur man upplevt den – har det varit enkelt att hitta jobb, om inte, vad tror man har påverkat, och som sista fråga, vad tror man har underlättat, då med fokus på de faktorer som utbildningen kan bidra till.

Som ovan konstaterades, så har 33% av de utexaminerade 2017 upplevt arbetslösa perioder efter sin utexaminering. De har varit arbetslösa i genomsnitt i 4,4 månader, 31% i mer än ett halvår, 4% i mer än ett år. Hela 71% har enbart haft arbeten som motsvarar utbildningen, andelen är samma som för de utexaminerade 2013 ett år efter examen.

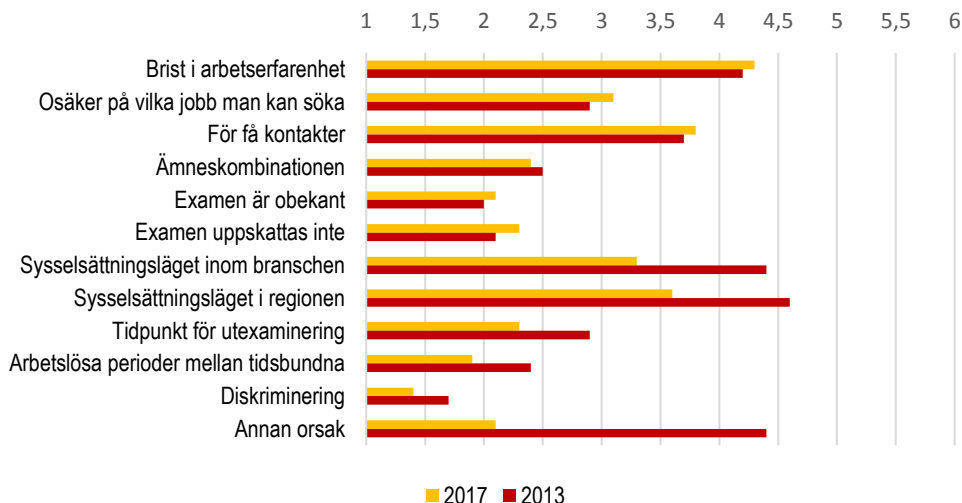
Figur 26. När fick man sitt första arbete som motsvarar examensnivån, utexaminerade 2017.

Av de som fick sitt första arbete som motsvarar examensnivån **före utexamineringen**, totalt 66 personer, fick 18% napp inom tre månader och 24% därtill inom 3-6 månader. Medeltalet är 18,3 månader, vilket beror på att 14% av respondenterna anger en tid om mer än två år, gaffeln är ända upp till över tio år vilket snedvrider statistiken. Det handlar i många fall om samhällsvetare som kommer in på en arbetsplats under studierna och fortsätter där efter utexamineringen, bland dessa hittar vi också t.ex. de som avlagt magistersprogrammet i offentligt ledarskap och som ofta har en lång arbetserfarenhet inom sitt område innan studierna.

För den grupp om 78 personer som angett **efter utexamineringen** har 15% hittat genast efter utexamineringen, 28% inom 1-2 månader och 73% totalt inom sex månader, medeltalet är 4,4 månader.

Bland de faktorer som inverkat på att man valdes till sitt arbete anges behörigheten men framförallt språkkunskaper.

Vi frågar upp vilka olika faktorer man tror kan ha försvårat framgången i arbetssökandet och vi jämför svaren med de utexaminerade 2013 och hur de upplevde samma frågor ett år efter examen.

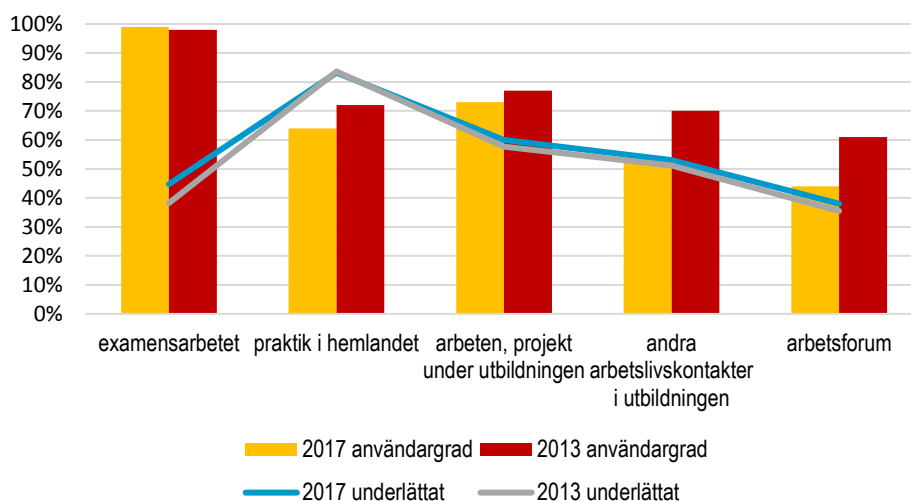
Figur 27. Ifall du haft problem med att hitta jobb, uppskatta i vilken grad följande faktorer försvårat ditt jobbsökande. Utexaminerade 2017 jämförs med utexaminerade 2013 ett år efter examen. skala 1= inte alls, 6 = väldigt mycket

Uppfattningen om vad som påverkat är i första hand knutet till sysselsättningsläget inom branschen eller regionen, medan ex kännedomen om examen bland arbetsgivarna inte upplevs som otillräcklig. Tidpunkten för utexamineringen hade större betydelse bland utexaminerade 2013, medan kontakter till arbetslivet och arbetserfarenhet får ett något högre värde bland utexaminerade 2017. Något iögonenfallande för de utexaminerade 2013 är de sista två faktorerna – diskriminering och annan orsak, Också som *Annan orsak* nämns diskriminering, men framförallt otillräckliga språkkunskaper, och då i finska. Också bland de utexaminerade 2017 är språkkunskaperna den mest frekvent nämnda bland andra orsaker, återigen kunskaper i finska, både av de med finlandssvensk som de med utländsk bakgrund.

13. Serviceformer och samverkanserfarenheter i utbildningen

Åbo Akademi erbjuder de studerande en del serviceformer under studierna liksom möjligheter till att ta in erfarenheter av samverkan med arbetslivet i examen. En del är obligatoriska medan andra är valfria för den studerande. När det kommer till arbetslivskontakter inom utbildningen är de långt beroende av ämnet och hur de valt att integrera arbetslivssamarbete i utbildningen. I vilken mån har de utexaminerade fått ta del av dessa, eller själv valt att använda sig av

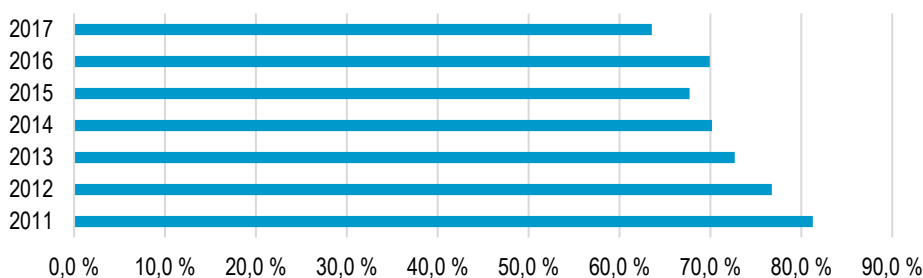
dem, och har dessa påverkat framgången i arbetssökandet? Också den här frågan blir intressant att jämföra med de utexaminerades 2013 erfarenheter ett år efter examen.

Figur 28. Serviceformer och samverkanserfarenheter erbjudna inom utbildningen, en jämförelse av användargrad 2017 och 2013 samt andel användare som upplevt nytta, utexaminerade 2017 och 2013, ett år efter examen.

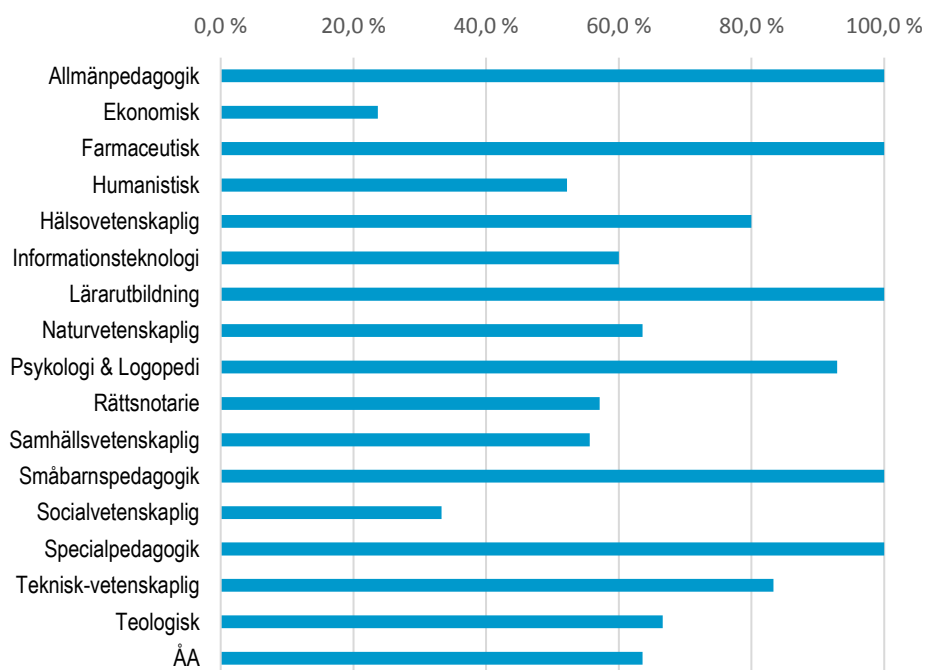
Grafen ovan visar användargrad och hur dessa användare upplevt att serviceformen underlättat arbetssökandet och också sysselsättningen.

Praktikens betydelse för framgång i arbetssökande och sysselsättning har getts värdet 4,7 på en skala om 1-6 och positiv vikt (4-6) av svaren har 83,2% av användarna 2017 och 83,6% av användarna 2013 ett år efter examen (skala 1-4, positiv vikt = 3-4). Praktiken är den faktor som har störst betydelse. En titt på användargraden av praktik i ett lite längre perspektiv visar att användningen minskar.

Figur 29. Andel av utexaminerade som under studierna deltagit i praktik i hemlandet. Utexaminerade 2011 – 2017 ett år efter examen.

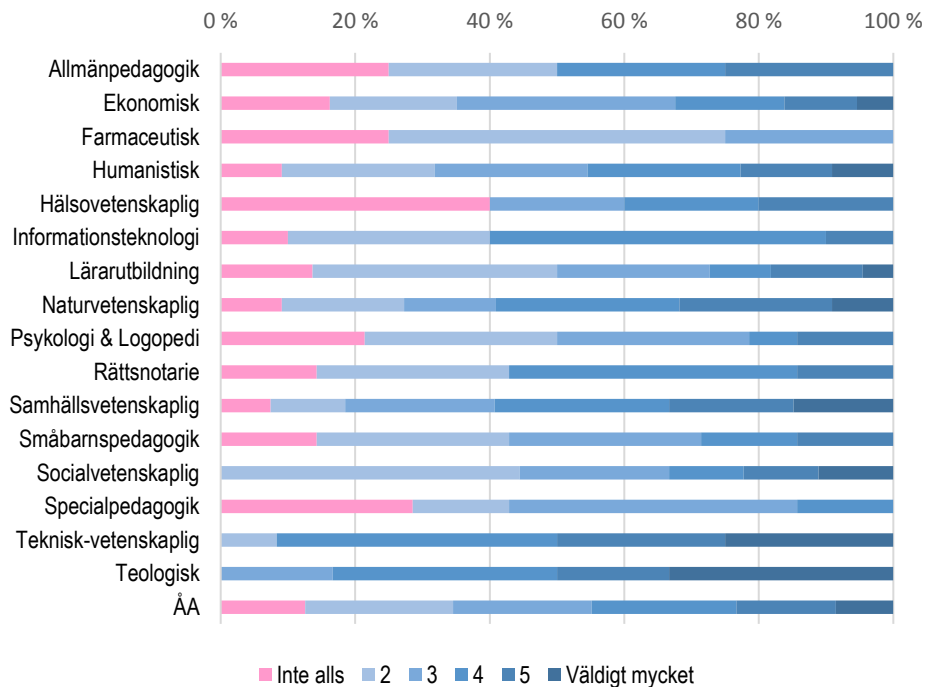
Användargraden av praktik påverkas av att många utbildningar, speciellt professionsutbildningarna, har obligatorisk praktik i sina utbildningsprogram. Därför skall vi för utexaminerade 2017 se på användargraden per utbildningsområde.

Figur 30. Praktik i hemlandet, användargrad per utbildningsområde, utexaminerade 2017.

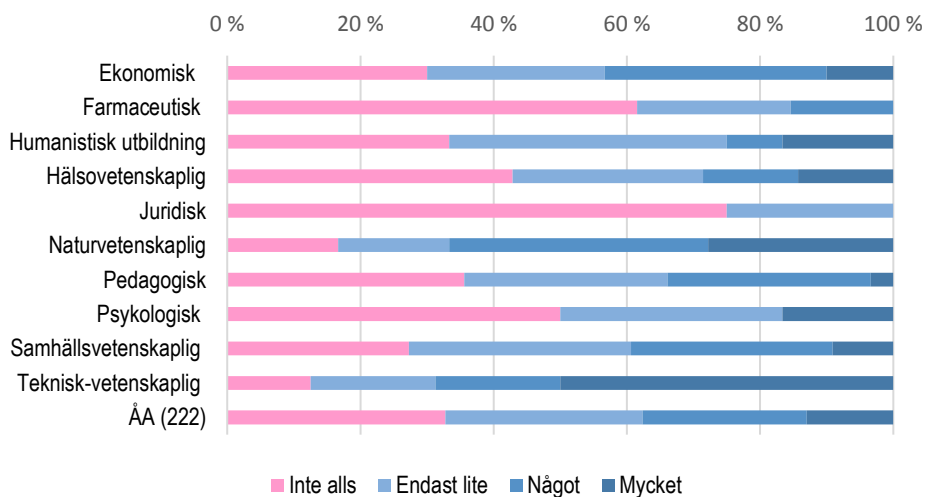
Respondenter från professionsutbildningarna utgör ca en tredjedel av respondenterna. Även om praktik inte är det enda sättet att få relevant arbetserfarenhet för de studerande så är det ändå något överraskande att de social- och samhällsvetenskapliga samt humanistiska områdena inte visar högre användargrad, då de i våra uppföljningar gärna efterlyser mer praktik i studierna. Orsakerna till detta borde utredas.

Vi ser att examensarbetet inverkan på arbetssökande och sysselsättning har ökat något. Examensarbetet är ett viktigt verktyg där den studerande har möjlighet att specialisera sig inom ett område relevant för den egna arbetskarriären. Andelen som svarar *Inte alls*, dvs ingen betydelse, har minskat från knappt en tredjedel, 32% 2013 till 12% 2017.

Figur 31. Examensarbetet har underlättat arbetssökande och sysselsättning. Utexaminerade 2017, 1 = Inte alls, 6 = Väldigt mycket

Av pur nyfikenhet ska vi se på hur fördelningen såg ut bland de utexaminerade 2013 ett år efter examen.

Figur 32. Examensarbetet har underlättat arbetssökande och sysselsättning. Utexaminerade 2013, 1 = Inte alls, 4 = Mycket

Notera att utbildningsområdena är kategoriserade på annat sätt och att skalan är 1-4 mot ovan 1-6 varför vi koncentrerar oss på den andel som valt svarsalternativet *Inte alls*. Andelen som svarat *Inte alls*, dvs där examensarbetet inte underlättat arbetssökande och sysselsättning, har sedan 2013 minskat med en tredjedel medan de som svarat mycket/mycket + väldigt mycket nästan dubblerats. År 2013 har en betydande andel av de utexaminerade från teknisk-vetenskapliga och naturvetenskapliga områdena upplevt stor nytta, år 2017 har de fått sällskap av samhällsvetarna, teologerna och utexaminerade från det juridiska området. Med nytta avses här att över hälften av respondenterna per utbildningsområde gett svaret positiv vikt (4-6).

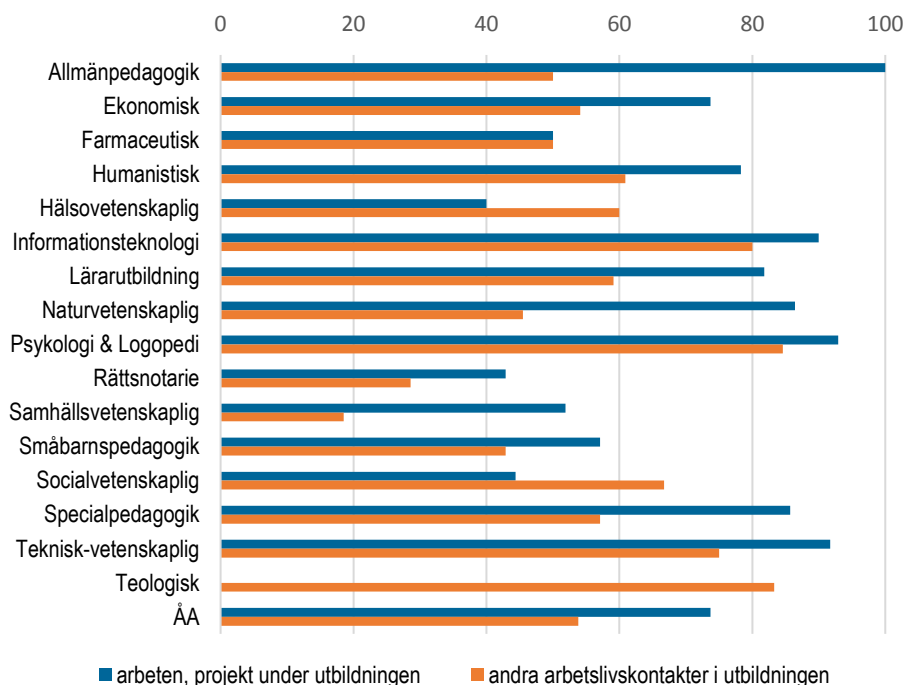
Arbetslivskontakter i utbildningen och arbeten/projekt under utbildningen är några av verktygen i universitetets arbete för profilering¹² och samhällseffekt¹³ och som också är aktuella verktyg inom arbetslivspedagogik i högskoleutbildning¹⁴.

I figur 28 ovan såg vi att användargraden på dessa är lägre 2017 i en jämförelse med de utexaminerade 2013 ett år efter examen. I enkäten ges inte exakta definitioner. *Arbeten och projekt under utbildningen* behöver alltså inte vara knutna till exempelvis kurser, medan *andra arbetslivskontakter* exemplifieras med kurser, mentorskapsprogram etc.

¹² Åbo Akademi strategin 2015-2020, s 7, s 10

¹³ Se Åbo Akademi och samhället, Guidelines for Impact s 29. <https://blogs.abo.fi/impact/>

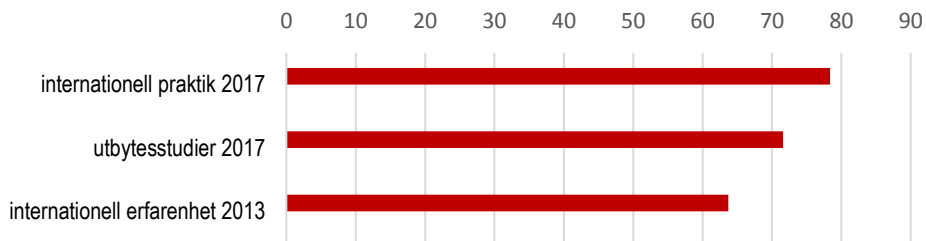
¹⁴ Työelämäpedagogiikka korkeakoulutuksessa, se www.tyopedata.fi

Figur 33. Erfarenhet av arbetslivskontakter i utbildningen, användargrad per utbildningsområde, utexaminerade 2017 ett år efter examen.

Över 70% av de utexaminerade 2017 har erfarenhet av arbeten och projekt under utbildningen. Vi vet inte vad allt de utexaminerade avsett när de valt svarsalternativet och frågan kan behöva konkretiseras ytterligare framöver. Andelen med erfarenhet av andra arbetslivskontakter i utbildningen, dvs arbetslivskontakter inom kurser, mentorskapsprogram el liknande är 54% och variationen är stor mellan utbildningsområdena.

Frågan om internationella erfarenheter inom utbildningen har ställts på olika sätt i undersökningen 2013 och 2017. Internationell praktik och utbytesstudier följs sedan hösten 2018 upp som separata erfarenheter medan vi fram till och med uppföljningen av de utexaminerade 2016 frågade upp internationella erfarenheter som en kategori. Av de utexaminerade 2013 har 45% uppgett sig ha internationell erfarenhet.

Figur 34. I vilken grad har internationella erfarenheter (2013), utbytesstudier och internationell praktik (2017) underlättat arbetssökande och sysselsättning för användarna.

Användarna upplever att nyttan av de internationella erfarenheterna har ökat när man söker jobb. Knappt en tredjedel av respondenterna använt sig av möjligheten till utbytesstudier och att andelen som utnyttjat någon av de möjligheter som finns för praktik utomlands är 17% av respondenterna. Ekonomer samt psykologer och logopeder är de grupper där störst andel av de utexaminerade har erfarenhet av utbytestudier och praktik utomlands, också förhållandevis många specialpedagoger gör praktikperiod utomlands. Enligt Studentkårens utredning¹⁵ finns det flera orsaker till varför studerande väljer att inte fara på utbyte: man får det inte att rymmas inom sina studieplaner, studietaktskraven tillåter inte utbyte, men också andra orsaker.

De utexaminerade 2017 anser sig i framtiden behöva mer kunnande inom framförallt inom två områden: språk och kommunikation samt ledarskap, och då av såväl människor, processer, projekt och ekonomi. Kunnande om specialpedagogik, pedagogik, juridik och ekonomi lyfts fram såsom tidigare år, liksom det praktiska kunnandet inom området.

14. Till sist

Vi avslutar översikten av hösten 2018 med några hälsningar från de utexaminerade till sitt Alma mater. Här delges såväl förbättringsförslag som reflektioner och tack. Många av de nyutexaminerade delar med sig av sina tankar om mötet med arbetslivet.

Glad för min utbildning och examen, men anser att det fattades många viktiga kurser som jag fått lära mig via arbetslivet istället.

Kurserna på magistersnivå var ofta för teoretiska och irrelevanta, där kunde man ha mer ekonomi, förvaltning och juridik för många jobbar senare inom offentliga

¹⁵ Åbo Akademi Studentkår: Därför åker vi INTE på utbyte
<https://www.studentkaren.fi/2019/05/hinder-for-utbyte-vid-abo-akademi/>

sektorn där dessa behövs, alla blir inte forskare. Tack för en fin utbildning, och fel skulle det ju vara om jag inte skulle ha förbättringsförslag :D

Önskar i studierna mer förtydligande om hur teorin används i praktiken. Visst hade vi övningsuppgifter men förstod inte det då riktigt att det kunde vara verkliga händelser. Först då jag började arbeta inom branschen började jag förstå varför vi läst det vi gjort. Lättare nu att förstå teorin när jag sett vad man använder den till. Jag önskar att jag förstått bättre och utnyttjat tillfället då för att få en bättre förståelse och kunskap och på så sätt känna att jag fått mer ut av min utbildning. Känns som att man gärna läst om några kurser nu istället.

Jag är mycket nöjd med min examen och det faktum att jag kunde påverka innehållet i min examen relativt mycket. Jag visste ungefär vilka sorts kunskaper jag ville skaffa och jag kunde på flera kurser (eller större helheter) inrikta mig också på det som jag själv ansåg vara relevant.

Arbetsforum: Mycket hjälpsamma, personlig rådgivning och många olika tjänster. Ni har en realistisk inställning som är lugnande.

Poängtera vikten av frivillig praktik i de fall praktik inte är obligatoriskt i en examen!

Själva substansinnehållet i utbildningen var av hög kvalitet, trots det anser jag att det finns ett behov av att som studerande få en klarare idé av vad det finns för karriärmöjligheter efter studierna.

De flesta skulle vilja att man hade i alla fall 1 års erfarenhet, ingen vill sköta om den första skolningen.

Jag är något överraskad av hur svårt det har varit att hitta jobb inom min bransch i den stad jag vill bo i.

Tack för en fin utbildning :)

De utexaminerade 2013 bereds tillfälle att sända en hälsning till nuvarande studerande med vilka färdigheter eller kompetens som de borde skaffa sig med tanke på framtidens arbetsliv och 98 skriver ner några tankar. Många hälsningar handlar om språkkunskaper, kommunikation, nätverkande, men också projekthantering, ledarskap, samarbetsförmåga och stresstålighet. Kunnande inom ekonomi och juridik för det egna området rekommenderas liksom praktik och praktiska erfarenheter,

Tja, jag skulle uppmuntra dem att lära känna sig själva så att det vet hurdant arbete som passar dem istället för att själva forma sig efter arbetsmarknadens behov.

Svårt att säga, kanske att försöka komma sig iväg utomlands och ta en praktikperiod utomlands, så man får nya vyer

Social kompetens, en förmåga att uttrycka sig och att finna kreativa lösningar + förmåga att mångsidigt använda informations- och kommunikationsteknik.

Bra självkänsla och självförtroende. Med att följa sina egna idéer.

Lär dig stresshantering. Försök lämna jobbet på jobbet, är lätt att det snurrar jobb i tankarna dygnet runt vilket är en enorm stressfaktor.

Entreprenörskap, "think outside of the box"-hitta sin plats i arbetslivet, ledarskap

Sök upp en mentor. Diskutera med så många som möjligt det första året.

Mer praktisk erfarenhet och ägna tid åt att på egen hand lära sig nya koncept eller verktyg som används på arbetsmarknaden. Ett utbildningsprogram ger en god grund för en lyckad karriär, men för att garantera den måste man själv ta initiativet till att utforska nya koncept och aktivt lära sig nya saker.

Och om undersökningen:

Tycket att en uppföljning som denna är väldigt viktig för kommande studeranden.

Det var trevligt att reflektera över sina studier och sin karriär. Hoppas mina svar hjälper er göra utbildningen ännu bättre för mina eventuella framtida kollegor i arbetslivet!

Tack för att ni gör dessa! Jag vill minnas att de var värdefulla under studietiden. Även om jobbet jag idag har inte alls var något jag hade kunnat föreställa mej då, så gav ändå möjligheterna om hur framtiden kan se ut hopp och förtröstan och en vilja att faktiskt bli färdig :)

Arbetsforum vid Åbo Akademi har som uppgift att förenkla steget mellan studier och arbetsliv. Vår verksamhetsidé är att utexaminerade från Åbo Akademi skall ha de verktyg de behöver för att lätt och snabbt hitta jobb som motsvarar karriärmål och utbildning.

Studenter och utexaminerade betjänas med karriärplanering, handledning och kurser i hur man söker jobb, i praktikärenden (nationell, internationell), samt med information om arbetsmarknaden för de olika utbildningarna.

Sysselsättningsundersökningarna görs bland magistrar och farmaceuter, barnträdgårdslärare och rättsnotarier ett år och fem år efter examen, samt bland doktorer 2-3 år efter examen. Undersökningarna finns på arbetsforums hemsida www.abo.fi/arbetsforum.

Kontakta oss gärna för mer information om arbetsmarknaden, om olika jobbmöjligheter för de olika examina och om resultaten från våra undersökningar.

Vi finns i

Åbo
Gezeliusgatan 2a
Tel 02-215 4961, 02-215 4116

Vasa
Strandgatan 2, F4
06-324 7131

arbetsforum@abo.fi